

ДРЖАВНА
РЕВИЗОРСКА
ИНСТИТУЦИЈА

ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА
КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ „SMATSA“ д.о.о,
БЕОГРАД ЗА 2019. ГОДИНУ

Број: 400-2631/2019-06/14
Београд, 23. децембар 2020. године

САДРЖАЈ:

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ.....	3
Извештај о ревизији финансијских извештаја Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд.....	3
ПРИЛОГ I – РЕЗИМЕ НАЛАЗА И ПРЕПОРУКА	7
ПРИЛОГ II – НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ „SMATSA“ Д.О.О, БЕОГРАД ЗА 2019. ГОДИНУ.....	13
ПРИЛОГ III – ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ „SMATSA“ Д.О.О, БЕОГРАД.....	75

ИЗВЕШТАЈ ДРЖАВНЕ РЕВИЗОРСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

КОНТРОЛА ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ „SMATSA“ д.о.о, БЕОГРАД

Трг Николе Пашића 10
Београд

Мишљење са резервом о финансијским извештајима

Вршили смо ревизију приложених финансијских извештаја Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд за 2019. годину, који обухватају: 1) Биланс стања, 2) Биланс успеха 3) Извештај о осталом резултату, 4) Извештај о токовима готовине, 5) Извештај о променама на капиталу и 6) Напомене уз финансијске извештаје.

По нашем мишљењу, осим за ефекте питања описаних у делу извештаја *Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима*, финансијски извештаји за 2019. годину, по свим материјално значајним питањима, дају истинит и објективан приказ финансијског положаја Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд на дан 31. децембар 2019. године, као и резултата њеног пословања, промена на капиталу и токова готовине за пословну годину завршену на тај дан и припремљени су у складу са рачуноводственим прописима Републике Србије.

Основ за мишљење са резервом о финансијским извештајима

1. Друштво је исказало обавезе према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије у износу од 90.374 хиљаде динара, за које у поступку ревизије није презентована документација и аналитичке евиденције из којих се може утврдити датум и основ настанка наведених обавеза, нити је презентована пописна листа ових обавеза, што није у складу са одредбама чл. 8 и 16 Закона о рачуноводству и чл. 9 и 12 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.
2. Друштво је исказало обавезе према Агенцији за цивилно ваздухопловство Црне Горе у износу од 95.655 хиљада динара, за које у поступку ревизије није презентована документација и аналитичке евиденције из којих се може утврдити датум и основ настанка наведених обавеза, нити је презентована пописна листа ових обавеза, што није у складу са одредбама чл. 8 и 16 Закона о рачуноводству и чл. 9 и 12 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

Ревизију смо извршили у складу са Законом о Државној ревизорској институцији, Пословником Државне ревизорске институције и Међународним стандардима врховних ревизорских институција (ISSAI). Наша одговорност, у складу са овим стандардима, је детаљније описана у делу извештаја Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја. Независни смо у односу на субјекта ревизије у складу са ISSAI 30 – Етички кодекс врховних ревизорских институција и Етичким кодексом за државне ревизоре и друге запослене у Државној ревизорској институцији и испунили смо наше остале етичке одговорности у складу са овим кодексима. Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и адекватни да нам пруже основ за наше мишљење.

Скретање пажње

Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд (у даљем тексту „Друштво“) је исказала нераспоређени добитак ранијих година на дан 31. децембар 2019. године у износу од 8.408.630 хиљада динара на основу одлука Скупштине Друштва, којима је одређено да се утврђени добитак текуће године распоређује на нераспоређени добитак. Скупштина Друштва није донела одлуке да се, у складу са Законима о буџету Републике Србије који су важили у периоду од 2014-2019. године, најмање 50% добити исказане у финансијским извештајима за 2013-2018. годину, а која припада Републици Србији сразмерно учешћу у капиталу од 92%, што износи 1.785.745 хиљада динара, уплати у буџет Републике Србије, нити је донела одлуке да се из добити повећа капитал, а расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, уз сагласност Владе Републике Србије.

Агенција за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. основана је Уговором о оснивању Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. који су закључиле Влада Републике Србије и Влада Републике Црне Горе 31. октобра 2003. године, као друштво са ограниченом одговорношћу, ради пружања услуга контроле летења у ваздушном простору надлежности и обављања других делатности у области ваздушне пловидбе.

Влада Републике Србије и Влада Црне Горе су 25. априла 2012. године закључиле Уговор о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе (у даљем тексту: Уговор о потврђивању континуитета).

Чланом 11 Уговора о потврђивању континуитета одређено је да Друштво обавља делатност на основу ратификованих мултилатералних споразума ради извршења преузетих међународних обавеза и своје приходе искључиво користи за обављање делатности. Ставом 2 истог члана одређено је да уколико се део прихода у току пословне године не искористи, Скупштина Друштва, по претходно прибављеном мишљењу ревизора, одлучује о расподели тако исказане годишње књиговодствене добити Друштва.

Чланом 12 Уговора о потврђивању континуитета одређено је да се део исказане књиговодствене добити по основу државног капитала Друштва распоређује:

- за повећање основног капитала и резерви Друштва, у складу са законом и одлуком Скупштине Друштва;
- запосленима у Друштву, у складу са одлуком Скупштине Друштва и колективним уговором Друштва.

Чланом 15 Уговора о потврђивању континуитета такође је одређено да Скупштина Друштва може одлучити да се исказана књиговодствена добит из члана 11 став 2 овог Уговора не дели, него да се употреби за друге намене у складу са међународно препорученом праксом.

Чланом 14 наведеног уговора уређено је да оснивачи учествују у управљању Друштвом, одлучивању о исказаној књиговодственој добити из члана 11 став 2 овог Уговора и у сношењу ризика пословања, сразмерно својим уделитема.

Република Србија има 92%, а Црна Гора 8% укупног удела у Друштву.

Чланом 23 Уговора о потврђивању континуитета је одређено да Скупштину Друштва која одлучује о расподели добити чини шест чланова, од којих по три из сваке државе оснивача. Наведено није у корелацији са чланом 14 овога уговора по коме оснивачи учествују у управљању Друштвом, сразмерно својим уделитема. Скупштина Друштва може одлучивати ако седници присуствује две трећине и више чланова. Одлуке се доносе већином гласова свих чланова Скупштине. Влада Републике Србије је закључцима од 26. маја 2014. године, 11. маја

2017. године и 29. новембра 2018. године одредила представнике Републике Србије у Скупштини Друштва. Влада Црне Горе је решењима од 14. фебруара 2013. године, 30. марта 2017. године и 18. маја 2017. године именовала три члана Скупштине Друштва.

Надзорни одбор, који према члану 34. Уговора управља Друштвом, има пет чланова од којих се четири члана бира на предлог Владе Републике Србије, а један на предлог Владе Црне Горе. Надзорни одбор може одлучивати ако седници присуствује више од (1/2) половине чланова Надзорног одбора Друштва, од тога најмање један члан-представник сваког од оснивача.

Влада Републике Србије је закључцима од 11. маја 2017. године и 8. децембра 2017. године предложила Скупштини Друштва четири члана Надзорног одбора. Влада Црне Горе је 18. маја 2017. године донела Решење о именовању једног члана Надзорног одбора Друштва.

Скупштина Друштва је дана 8. новембра 2013. године донела Одлуку број ОУ/СД-606/1 да је сагласна да Влади Републике Србије и Влади Црне Горе поднесе иницијативу да се одговарајућим актима трајно дефинишу правни положај и обавезе Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о Београд, у погледу примене одговарајућих прописа Републике Србије и прописа Црне Горе у вези са пословањем Друштва. Истог дана Друштво је Иницијативу доставило Министарству саобраћаја Републике Србије на даље поступање. До дана завршетка ове ревизије, наведена акта нису донета.

Утврђени однос између права и обавеза оснивача одређених чланом 14 Уговора о потврђивању континуитета и састава Скупштине друштва из члана 23 истог уговора, а која представља орган управљања власника капитала који брине о правима и обавезама уговорних страна преузетих по уговору, захтева разматрање од стране Оснивача Друштва.

Остала питања

Финансијски извештаји Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о, Београд, за 2011. годину били су предмет ревизије од стране Државне ревизорске институције.

Одговорност руководства за финансијске извештаје

Руководство субјекта ревизије је одговорно за припрему и истинит и објективан приказ ових финансијских извештаја у складу са међународним стандардима финансијског извештавања и законом којим је уређено рачуноводство и за оне интерне контроле за које одреди да су потребне за припрему финансијских извештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке.

При састављању финансијских извештаја, руководство је одговорно за процену способности субјекта ревизије да настави са пословањем у складу са начелом сталности, обелодањујући, по потреби, питања која се односе на сталност пословања и примену начела сталности пословања као рачуноводствене основе, осим ако оснивач намерава да субјект ревизије престане са пословањем, или нема другу реалну могућност осим да то уради.

Руководство је одговорно за надгледање процеса финансијског извештавања субјекта ревизије.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извештаја

Наш циљ је стицање уверавања у разумној мери о томе да финансијски извештаји, узети у целини, не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале услед криминалне радње или грешке, и издавање извештаја о ревизији који садржи наше мишљење. Уверавање у разумној мери означава висок ниво уверавања, али не представља гаранцију да ће ревизија спроведена у складу са ISSAI увек открити материјално погрешне исказе ако такви искази

постоје. Погрешни искази могу настати услед криминалне радње или грешке и сматрају се материјално значајним ако је разумно очекивати да ће, појединачно или збирно, утицати на економске одлуке корисника донете на основу ових финансијских извештаја.

Као део ревизије у складу са ISSAI, примењујемо професионално просуђивање и одржавамо професионални скептицизам током ревизије. Такође:

- Идентификујемо и процењујемо ризике од материјално значајних погрешних исказа у финансијским извештајима, насталих услед криминалне радње или грешке; осмишљавамо и обављамо ревизијске поступке као одговор на те ризике; и прибављамо довољно адекватних ревизијских доказа да обезбеде основ за мишљење ревизора. Ризик да неће бити идентификовани материјално значајни погрешни искази који су резултат криминалне радње је већи него за погрешне исказе настале услед грешке, зато што криминална радња може да укључи удруживање, фалсификовање, намерне пропусте, лажно представљање или заобилажење интерне контроле.
- Стичемо разумевање о интерним контролама које су релевантне за ревизију ради осмишљавања ревизијских поступака који су прикладни у датим околностима, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерне контроле субјекта ревизије.
- Процењујемо примењене рачуноводствене политике и у којој мери су разумне рачуноводствене процене које је извршило руководство.
- Доносимо закључак о прикладности примене начела сталности као рачуноводствене основе од стране руководства и, на основу прикупљених ревизијских доказа, да ли постоји материјална неизвесност у вези са догађајима или условима који могу да изазову значајну сумњу у погледу способности ентитета да настави са пословањем у складу са начелом сталности. Ако закључимо да постоји материјална неизвесност, дужни смо да у свом извештају скренемо пажњу на повезана обелодањивања у финансијским извештајима или, ако таква обелодањивања нису адекватна, да модификујемо своје мишљење. Наши закључци се заснивају на ревизијским доказима прикупљених до датума извештаја ревизора. Међутим, будући догађаји или услови могу за последицу да имају да ентитет престане да послује у складу са начелом сталности.
- Процењујемо укупну презентацију, структуру и садржај финансијских извештаја, укључујући обелодањивања, и да ли су у финансијским извештајима приказане трансакције и догађаји на такав начин да се постигне истинит и објективан приказ.

Саопштавамо лицима овлашћеним за управљање, између осталог, планирани обим и време ревизије и значајне ревизијске налазе, укључујући све значајне недостатке интерне контроле које смо идентификовали током ревизије.

Генерални државни ревизор

Др Душко Пејовић
Државна ревизорска институција
Макензијева 41
11000 Београд, Србија
23. децембар 2020. године

ПРИЛОГ I

РЕЗИМЕ НАЈАЗА И ПРЕПОРУКА

Приоритет налаза и датих препорука је одређен према следећем:

- **ПРИОРИТЕТ 1 (висок)**– грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити у року од 90 дана.
- **ПРИОРИТЕТ 2 (средњи)** – грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити пре припремања наредног сета финансијских извештаја.
- **ПРИОРИТЕТ 3 (низак)** – грешке, неправилности и погрешна исказивања која је могуће отклонити у року од датума припреме наредног сета финансијских извештаја до три године.

С А Д Р Ж А Ј

1. Резиме налаза.....	10
2. Резиме датих препорука	11
3. Захтев за достављање одазивног извештаја.....	11

1. Резиме налаза

ПРИОРИТЕТ 1¹ (висок)

Нису утврђени налази овог приоритета.

ПРИОРИТЕТ 2² (средњи)

1. Као што је објашњено у тачки 3.1.19. Напомена, Друштво је исказало обавезе према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије у износу од 90.374 хиљаде динара, за које у поступку ревизије није презентована документација и аналитичке евиденције из којих се може утврдити датум и основ настанка наведених обавеза, нити је презентована пописна листа ових обавеза, што није у складу са одредбама чл. 8 и 16 Закона о рачуноводству и чл. 9 и 12 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем. С тим у вези, није нам пружено уверавање да је исказани износ наведених обавеза заснован на веродостојној рачуноводственој документацији.
2. Као што је објашњено у тачки 3.1.19. Напомена, Друштво је исказало обавезе према Агенцији за цивилно ваздухопловство Црне Горе у износу од 95.655 хиљада динара, за које у поступку ревизије није презентована документација и аналитичке евиденције из којих се може утврдити датум и основ настанка наведених обавеза, нити је презентована пописна листа ових обавеза, што није у складу са одредбама чл. 8 и 16 Закона о рачуноводству и чл. 9 и 12 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем. С тим у вези, није нам пружено уверавање да је исказани износ наведених обавеза заснован на веродостојној рачуноводственој документацији.
3. Као што је објашњено у тачки 3.1 Напомена, Друштво није извршило попис потраживања исказаних у пословним књигама у укупном износу од 1.878.469 хиљада динара на прописан начин, јер није сачинило пописне листе, није исказало у посебним пописним листама потраживања за која не постоји уредна документација, нити предлог за отпис потраживања по основу рутних накнада и камата садржи појединачна потраживања која су искњижена из пословних књига у укупном износу од 25.860 хиљада динара, што није у складу са одредбама члана 16 Закона о рачуноводству и чл. 9, 12 и 13 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.
4. Као што је објашњено у тачки 3.1.1 Напомена, Друштво је у финансијским извештајима на дан 31. децембар 2019. године исказало лиценце које немају корисни век трајања дужи од годину дана, што није у складу са параграфом 94 МРС 38 - Нематеријална имовина и одредбама члана 29 став 4 Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва, и на тај начин је више исказало нематеријалну имовину за износ од 7.508 хиљада динара и трошкове амортизације за износ од 4.077 хиљада динара, а мање нематеријалне трошкове у износу од 4.753 хиљаде динара и мања активна временска разграничења у износу од 6.832 хиљада динара.

¹ ПРИОРИТЕТ 1 – грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити у року од 90 дана.

² ПРИОРИТЕТ 2 – грешке, неправилности и погрешна исказивања које је могуће отклонити пре припремања наредног сета финансијских извештаја.

ПРИОРИТЕТ 3³ (низак)

5. Као што је објашњено у тачки 3.1.9. Напомена, у пословним књигама Друштва исказани су улози у износу од 355 хиљада динара и државни капитал у износу од 1.862.848 хиљада динара. Друштво није усагласило основни капитал исказан у пословним књигама са подацима о капиталу исказаним у Уговору о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе и уписаним у Регистар који води Агенција за привредне регистре у укупном износу од 1.874.163.335 динара (новчани капитал у износу од 343.500,25 динара и неновчани капитал у износу од 1.873.819.835,03 динара), од чега је удео Републике Србије 92%, а удео Црне Горе 8% .

2. Резиме датих препорука

ПРИОРИТЕТ 1 (висок)

У поступку ревизије нису дате препоруке првог приоритета.

ПРИОРИТЕТ 2 (средњи)

1. Препоручујемо Друштву да на основу веродостојних рачуноводствених исправа утврди стварно стање обавеза према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије и да у пословним књигама изврши евентуалне корекције у циљу усклађивања књиговодственог са стварним стањем. *(Напомена 3.1.19. – Препорука број 4).*
2. Препоручујемо Друштву да на основу веродостојних рачуноводствених исправа утврди стварно стање обавеза према Агенцији за цивилно ваздухопловство Црне Горе и да у пословним књигама изврши евентуалне корекције у циљу усклађивања књиговодственог са стварним стањем. *(Напомена 3.1.19. – Препорука број 5).*
3. Препоручујемо Друштву да попис потраживања врши на начин уређен Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем, односно да сачини пописне листе и да потраживања и обавезе за које не постоји уредна документација искаже у посебним пописним листама. *(Напомена 3.1.- Препорука број 1).*
4. Препоручујемо Друштву да лиценце које немају корисни век трајања дужи од годину дана исказује на рачуну расхода припадајућег периода, уместо на рачуну нематеријалне имовине *(Напомена 3.1.1. – Препорука број 2).*

ПРИОРИТЕТ 3 (низак)

5. Препоручујемо Друштву да предузме мере у циљу усаглашавања података о основном капиталу. *(Напомена 3.1.9. – Препорука број 3).*

3. Захтев за достављање одазивног извештаја

Субјект ревизије Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд је, на основу члана 40 став 1 Закона о Државној ревизорској институцији, дужна да поднесе

³ ПРИОРИТЕТ 3 – грешке, неправилности и погрешна исказивања која је могуће отклонити у року од датума припреме наредног сета финансијских извештаја до три године

Државној ревизорској институцији писани извештај о отклањању откривених неправилности (одазивни извештај) у року од 90 дана, почев од наредног дана од дана уручења овог извештаја.

Одазивни извештај мора да садржи:

- 1) навођење ревизије, на коју се он односи;
- 2) кратак опис неправилности у пословању, које су откривене ревизијом и
- 3) приказивање мера исправљања.

Мере исправљања су мере које субјект ревизије предузима да би отклонио неправилности у свом пословању или мере за умањење ризика од појављивања одређене неправилности у свом будућем пословању за чије предузимање субјект ревизије мора поднети уз одазивни извештај одговарајуће доказе.

Субјект ревизије Контрола летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд, у одазивном извештају треба да искаже мере исправљања по основу откривених неправилности односно свих налаза датих у Извештају о ревизији финансијских извештаја, као и да поступи по датим препорукама.

На основу члана 40 став 2 Закона о Државној ревизорској институцији одазивни извештај је јавна исправа која је потписана и оверена печатом од стране одговорног лица субјекта ревизије.

Државна ревизорска институција ће оценити веродостојност одазивног извештаја, тј. провериће истинитост навода о мерама исправљања, предузетим од стране субјекта ревизије, подносиоца одазивног извештаја. У случају потребе извршиће се и провера веродостојности одазивног извештаја. Такође, извршиће се и оцена да ли су мере исправљања исказане у одазивном извештају задовољавајуће.

Сагласно члану 57 став 1 тачка 3) Закона о Државној ревизорској институцији, ако субјект ревизије у чијем су пословању биле откривене неправилности, не поднесе у прописаном року Институцији одазивни извештај, против одговорног лица субјекта ревизије поднеће се захтев за покретање прекршајног поступка.

Ако се оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности или несврсисходности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да субјект ревизије крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања. У овим случајевима Државна ревизорска институција је овлашћена да предузима мере сагласно члану 40 ст. 7 до 13 Закона о Државној ревизорској институцији.

**НАПОМЕНЕ УЗ ИЗВЕШТАЈ
О РЕВИЗИЈИ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И
ЦРНЕ ГОРЕ „SMATSA“ д.о.о, БЕОГРАД ЗА 2019. ГОДИНУ**

С А Д Р Ж А Ј:

1. Основни подаци о субјекту ревизије.....	16
2. Интерна финансијска контрола	20
3. Финансијски извештаји	24
3.1 Биланс стања.....	33
3.1.1 Нематеријална имовина (група рачуна 01).....	36
3.1.2 Некретнине, постројења и опрема (група рачуна 02).....	39
3.1.3 Залихе (група рачуна – класа 1).....	42
3.1.4 Потраживања по основу продаје (група рачуна 20).....	43
3.1.5 Друга потраживања (група рачуна 22).....	48
3.1.6 Готовински еквиваленти и готовина (група рачуна 24).....	48
3.1.7 Порез на додату вредност (група рачуна 27).....	49
3.1.8 Активна временска разграничења (група рачуна 28 осим 288).....	50
3.1.9 Основни капитал (група рачуна 30).....	50
3.1.10 Резерве (група рачуна 32).....	51
3.1.11 Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме (група рачуна 330).....	51
3.1.12 Нереализовани губици по основу хартија од вредности и других компоненти осталог свеобухватног резултата (група рачуна 33 осим 330).....	52
3.1.13 Нераспоређени добитак (група рачуна 34).....	52
3.1.14 Дугорочна резервисања (група рачуна 40).....	55
3.1.15 Дугорочне обавезе (група рачуна 41).....	56
3.1.16 Одложене пореске обавезе (група рачуна 498).....	57
3.1.17 Краткорочне финансијске обавезе (група рачуна 42).....	57
3.1.18 Примљени аванси, депозити и кауције (група рачуна 430).....	58
3.1.19 Обавезе из пословања (група рачуна 43 осим 430).....	58
3.1.20 Остале краткорочне обавезе (група рачуна 44, 45 и 46).....	60
3.1.21 Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине (група рачуна 48).....	60
3.1.22 Пасивна временска разграничења (група рачуна 49 осим 498).....	61
3.2 Биланс успеха.....	61
3.2.1 Приходи од продаје производа и услуга (група рачуна 61).....	61
3.2.2 Други пословни приходи (група рачуна 65).....	63
3.2.3 Трошкови материјала (група рачуна 51 осим 513).....	63
3.2.4 Трошкови горива и енергије (група рачуна 513).....	63
3.2.5 Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (група рачуна 52).....	64

3.2.6	Трошкови производних услуга (група рачуна 53).....	67
3.2.7	Трошкови амортизације (група рачуна 540).....	68
3.2.8	Трошкови дугорочних резервисања (група рачуна 541 до 549).....	68
3.2.9	Нематеријални трошкови (група рачуна 55).....	69
3.2.10	Финансијски приходи (група рачуна 66).....	70
3.2.11	Финансијски расходи (група рачуна 56).....	70
3.2.12	Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности крз Биланс успеха (група рачуна 683 и 685).....	71
3.2.13	Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности крз Биланс успеха (група рачуна 583 и 585).....	71
3.2.14	Остали приходи (група рачуна 67 и 68 осим 683 и 685).....	71
3.2.15	Остали расходи (група рачуна 57 и 58 осим 583 и 585).....	72
3.2.16	Порески расход периода (група рачуна 721).....	73
3.3	Извештај о осталом резултату.....	73
3.4	Извештај о променама на капиталу.....	73
3.5	Извештај о токовима готовине.....	73
3.6	Напомене уз финансијске извештаје.....	73
4.	Потенцијалне обавезе.....	73
5.	Накнадни догађаји настали између датума финансијских извештаја и датума извештаја ревизора	74
6.	Друга питања у поступку ревизије.....	74

1. Основни подаци о субјекту ревизије

Уговором од 31. октобра 2003. године који су закључиле Влада Републике Србије и Влада Републике Црне Горе основана је Агенција за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. као друштво са ограниченом одговорношћу, ради пружања услуга контроле летења у ваздушном простору надлежности и обављања других послова и обављања других делатности у области ваздушне пловидбе.

Уговором о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе од 25. априла 2012. године који су закључиле Влада Републике Србије и Влада Црне Горе, потврђен је континуитет постојања заједничког пружаоца услуга (провајдера ваздухопловних услуга) у ваздушној пловидби, основаног Уговором о оснивању Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. од 31. октобра 2003. године и Анексом истог уговора од 17. новембра 2006. године, као друштва са ограниченом одговорношћу, ради пружања услуга контроле летења, као и других услуга у ваздушној пловидби у ваздушним просторима Републике Србије и Црне Горе.

Чланом 261 Закона о ваздушном саобраћају⁴ прописано је да се сматра да је уговором између Владе Републике Србије и Владе Републике Црне Горе који је закључен 31. октобра 2003. године и којим је основана Агенција за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о, Влада овластила Агенцију за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. да пружа све услуге у ваздушној пловидби на територији Републике Србије, све док Влада друкчије не одлучи.

Уговором о потврђивању континуитета је регулисано да Друштво послује у складу са одредбама закона држава оснивача којима се уређује правни положај привредних друштава, а делатност обавља у складу са прописима о ваздушном саобраћају у државама оснивачима, међународним уговорима, међународним стандардима и препорученој пракси.

Оснивачи и чланови друштва су:

1. Република Србија коју заступа Влада Републике Србије и
2. Црна Гора, коју заступа Влада Црне Горе.

Чланом 2 наведеног Уговора од 25. априла 2012. године одређено је да је:

- пословно име друштва „ Контрола летења Србије и Црне Горе“ д.о.о.
- скраћено пословно име је „КЛ“, д.о.о.
- пословно име на енглеском језику је „Serbia and Montenegro Air Traffic Services Agency“ Limited.
- скраћено пословно име на енглеском језику је „SMATSA“ Ltd.

Решењем Агенције за привредне регистре од 11. маја 2012. године регистрована је промена пословног имена и то: KONTROLA LETENJA SRBIJE I CRNE GORE SMATSA DOO BEOGRAD.

Скраћено пословно име SMATSA DOO

Матични број: 17520407

ПИБ: 103170161

Седиште Друштва је у Београду, Трг Николе Пашића бр.10

Просечан број запослених у Друштву током 2019. године је износио 927.

⁴ “Службени гласник РС“, бр.73/10,57/11,93/12,66/15-др.закон, 83/18

Делатност Друштва

Друштво пружа услуге у ваздушним просторима држава Србије и Црне Горе, ваздушном простору изнад Јадранског мора изван територијалних вода Црне Горе до граница утврђених међународним уговорима и у ваздушном простору других држава које су повериле послове пружања услуга на основу међународних уговора.

Делатност Агенције уређена чланом 7 Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе је:

- пружање ваздухопловних услуга у циљу обезбеђења безбедне, редовне и експедитивне ваздушне пловидбе у простору надлежности;
- спровођење непосредних оперативних и технолошко оперативних послова контроле летења, управљање протоком ваздушне пловидбе и др.
- израда навигационих поступака, утврђивање безбедних висина лета ваздухоплова и др.
- планирање и утврђивање оперативних захтева за систем контроле ваздушне пловидбе;
- планирање и праћење структуре ваздушног простора и летачких процедура, узимање у обзир интереса цивилних и војних корисника као и заштиту човекове околине;
- ваздухопловна метеоролошка осматрања, прикупљање, израда и достављање ваздухопловних метеоролошких извештаја;
- провера и подешавање рада техничких уређаја и система из ваздуха;
- стручна обука и усавршавање особља;
- рекреација и кондициони одмор оперативног особља и др.

Пословање Друштва

Друштво обавља делатност у складу са прописима о ваздушном саобраћају у државама оснивачима, међународним уговорима, међународним стандардима и препорученој пракси.

Законом о ваздушном саобраћају уређени су услови којима се омогућава да се ваздушни саобраћај у Републици Србији одвија безбедно и обезбеђено.⁵

Улози оснивача

Чланом 9 Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе одређено је:

- да укупно уписани и уплаћени новчани део основног капитала Друштва износи 5.015,62 евра у динарској противвредности од 342.998,69 динара,
- да укупно уписани и унети део неновчаног капитала Друштва износи 23.648.532,30 евра у динарској противвредности од 1.873.819.835,23 динара.
- да основни део уписаног и уплаћеног новчаног капитала оснивача државе Црне Горе износи 401,25 евра, а да основни део уписаног и унетог неновчаног капитала оснивача државе Црне Горе износи 1.891.882,58 евра, што чини 8% укупног удела у Друштву.
- да основни део уписаног и уплаћеног новчаног капитала државе Србије износи 4.614,37 евра у динарској противвредности од 315.558,77 динара, а да основни део уписаног и унетог неновчаног капитала оснивача државе Србије износи 21.756.649,72 евра, у динарској противвредности од 1.723.914.248,54 динара, што чини 92% укупног удела у Друштву.

⁵ “Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18

Одговорност Друштва према оснивачима

За своје пословање Друштво одговара оснивачима. Друштво одговара за штету учињену трећим лицима својом укупном имовином. Оснивачи Друштва јемче за штету учињену трећим лицима приликом обављања послова из делокруга пословања Друштва, сразмерно улозима. Друштво је обавезно да се осигура од ризика настанка штете.

Приходи и расподела добити

Чланом 10 Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе одређено је да Друштво остварује приход из средстава остварених од накнада за коришћење услуга Друштва, других извора и додатних уплата чланова друштва у складу са чланом 15. став 1 уговора.

Чланом 11 наведеног уговора уређено је да Друштво обавља делатност на основу ратификованих мултилатералних споразума ради извршења преузетих међународних обавеза и своје приходе искључиво користи за обављање делатности. Уколико се део прихода у току пословне године не искористи, Скупштина Друштва, по претходно прибављеном мишљењу ревизора, одлучује о расподели тако исказане годишње књиговодствене добити Друштва. Уколико приход не омогућава одрживо пословање Друштва, Скупштина Друштва одлучује о покрићу губитка Друштва.

Део исказане књиговодствене добити по основу државног капитала Друштва распоређује се према члану 12. уговора за:

- повећање основног капитала и резерви Друштва, у складу са законом и одлуком Скупштине Друштва;
- запосленима у Друштву, у складу са одлуком Скупштине Друштва и колективним уговором Друштва.

Подручне организационе јединице

Друштво има подручне организационе јединице, осим седишта Друштва и то:

- Центар контроле летења „Београд“,
- Терминалну контролу летења „Београд“,
- Терминалну контролу летења „Краљево“,
- Терминалну контролу летења „Подгорица“.
- Терминалну контролу летења „Београд“ чине аеродромске контроле летења „Београд“, „Батајница“ и „Вршац“.

Терминалну контролу летења „Краљево“ чине аеродромске контроле летења „Краљево“, „Ниш“, „Поникве“ и „Приштина“.

Терминална контрола летења „Подгорица“, регистрована у складу са прописима држава оснивача је надлежна изнад територије државе Црне Горе и чине је аеродромске контроле летења „Подгорица“ и „Тиват“.

Органи Друштва

Органи Друштва су Скупштина, Надзорни одбор и директор.

Скупштина

Скупштину Друштва чини шест чланова, по три из сваке државе оснивача. Чланови Скупштине су представници министарстава држава оснивача, надлежних за послове саобраћаја, финансија и одбране. Скупштина Друштва може одлучивати ако седници

присуствује две трећине (2/3) и више чланова. Одлуке се доносе већином гласова свих чланова Скупштине.

Скупштина Друштва доноси измене оснивачког акта уз сагласност влада држава оснивача, усваја финансијске извештаје, као и извештаје ревизора, усваја извештаје Надзорног одбора, одлучује о повећању и смањењу основног капитала Друштва, одлучује о расподели добити и начину покрића губитка, бира и разрешава чланове Надзорног одбора, одлучује о статусним променама и променама правне форме уз сагласност влада држава оснивача и др.

Надзорни одбор

Друштвом управља Надзорни одбор, који има пет чланова, а које бира и опозива Скупштина Друштва.

Четири члана Надзорног одбора бира се на предлог Владе Републике Србије, а један на предлог Владе Црне Горе.

Надзорни одбор може одлучивати ако седници присуствује више од (1/2) половине чланова Надзорног одбора Друштва, од тога најмање један члан – представник сваког од оснивача.

Надзорни одбор Друштва припрема предлоге одлука за Скупштину Друштва, извршава одлуке Скупштине Друштва, разматра и усваја периодичне обрачуне и на основу њих, а на предлог директора Друштва доноси одлуку о бруто вредности бода за обрачун и исплату зарада запослених; припрема годишње извештаје о пословању и спровођењу пословне политике, предлаже финансијски план, разматра извештаје о раду Друштва, врши надзор над законитошћу рада Друштва, надзире рад директора Друштва и усваја извештаје о раду директора, обавља и друге послове одређене законом и уговором.

Друштво је дужно у складу са одредбама члана 59. уговора од 25. априла 2012. године, да осниваче обавештава о финансијском стању и пословању Друштва и раду органа Друштва и да оснивачима учини доступним информације, пословне књиге и документа Друштва, која су од битног утицаја на пословне резултате Друштва.

Директор Друштва

Директор кога именује Надзорни одбор Друштва на предлог оснивача, руководи радом и пословањем Друштва.

Директор има заменика који мења директора у његовој одсутности и активно учествује у решавању свих питања од интереса за оснивача који га је именовао. Директор и заменик директора не могу бити из исте државе оснивача.

За свој рад, директор Друштва одговора Надзорном одбору Друштва.

Информатичка инфраструктура и рачуноводствени информациони систем

За успешно финансијско управљање и контролу од битног значаја је успостављање адекватног информационог система.

Информациони систем чини технолошка инфраструктура, запослени и поступци којима се врши идентификовање, прикупљање, смештање, обрада и пренос података (информација), као и њихово чување, са циљем да се успостави ефикасан, благовремен и поуздан систем извештавања. Систем извештавања укључује и начин извештавања у случају откривања грешака, неправилности, погрешне употребе средстава и информација, превара или недозвољених радњи. Део информационог система Друштва је рачуноводствени информациони систем.

Рачуноводствени систем, са једне стране чине општи акти којима је уређена организација и начин функционисања рачуноводства, усвојене рачуноводствене политике и, са друге стране, рачуноводствени информациони систем.

Друштво поседује информатичку инфраструктуру која обухвата умрежене корисничке десктоп рачунаре и лаптоп рачунаре.

Примарни интернет линкови који се користе за излаз из административне мреже на интернет реализовани су оптичким везама ка два различита провајдера интернет услуге (Телеком Србија и YUNet), за услуге електронске поште користи се webmail kl@smatsa.rs.

За рачуноводствене евиденције, ликвидатуру и обрачун зарада користи се апликативни софтвер компаније АВ Soft. Комплетну подршку корисницима, управљање новим верзијама и резервним копијама ради сектор за информационе и комуникационе технологије. Произвођач АВ Soft пружа подршку израде нових верзија и дорада по захтеву корисника.

Сектор за информационе и комуникационе технологије подржава комплетан портфолио апликативног софтвера и електронских сервиса који се користе у компанији. Делом је развијен сопственим знањем и радом а делом је набављен или израђен од стране трећих лица.

У складу са Правилником о организацији и систематизацији послова Друштва, поред Директора Сектора за информационе и комуникационе технологије у Одељењу за мрежне и системске сервисе запослено је шест лица, у Одељењу за апликативне сервисе запослено је пет лица и у Одсеку за информациону и комуникациону безбедност запослено је једно лице.

2. Интерна финансијска контрола

Законом о буџетском систему је дефинисано да интерна финансијска контрола у јавном сектору обухвата:

- 1) финансијско управљање и контролу код корисника јавних средстава,
- 2) интерну ревизију и
- 3) хармонизацију и координацију финансијског управљања и контроле и интерне ревизије коју обавља Министарство финансија - Централна јединица за хармонизацију.

(1) Финансијско управљање и контрола

Одредбама члана 81 Закона о буџетском систему⁶ и Правилником о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору⁷ прописано је да корисници јавних средстава успостављају финансијско управљање и контролу, која се спроводи политикама, процедурама и активностима са задатком да се обезбеди разумно уверавање да ће своје циљеве остварити кроз: пословање у складу са прописима, унутрашњим актима и уговорима, реалност и интегритет финансијских и пословних извештаја и др.

Финансијско управљање и контрола обухвата следеће елементе: контролно окружење, управљање ризицима, контролне активности, информисање и комуникације, праћење и процену система.

⁶ „Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/09, 73/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – други закон и 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19 и 72/19

⁷ „Службени гласник РС“, бр. 99/11 и 106/13

Контролно окружење

Контролно окружење има значајан утицај на одлучивање и извршавање планираних активности, као и на функционисање и ефикасност укупног система интерне контроле Друштва.

Контролно окружење је резултат односа начина руковођења, подршке руководства, компетентности, етичких и моралних вредности и интегритета руководства и запослених. Фактори које се одражавају унутар контролног окружења обухватају функције и надлежности, начин рада, методе доделе и делегирања овлашћења и одговорности, организациону структуру Друштва и одговарајуће субординације.

Управљање ризицима

Ефикасан систем интерне контроле захтева препознавање и континуирану процену и оцењивање материјалних ризика који могу онемогућити постизање планираних циљева.

Одредбама члана 6. Правилника о заједничким критеријумима и стандардима за успостављање, функционисање и извештавање о систему финансијског управљања и контроле у јавном сектору прописано је да управљање ризицима обухвата контролу, идентификовање, процену над потенцијалним догађајима и ситуацијама које могу имати негативан ефекат на остварење циљева корисника јавних средстава, са задатком да пружи разумно уверавање да ће ти циљеви бити остварени и да руководилац корисника јавних средстава усваја стратегију управљања ризиком, која се ажурира сваке три године, као и у случају када се контролно окружење значајније измени.

Као корисник јавних средстава, Друштво је у складу са одредбама члана 81. Закона о буџетском систему и одредбама наведеног правилника било дужно да усвоји стратегију управљања ризицима и успостави систем управљања ризицима као део система финансијског управљања и контроле.

Друштво је сачинило Регистар ризика број 1/2019 од 15. маја 2019. године и број 2/2019 од 29. маја 2019. године којим је утврдило ризике којима је изложено у свом пословању. У вези са наведеним у поступку ревизије презентована је процедура „Управљање ризицима пословних процеса“ која је у примени од 29. маја 2019. године а коју је донео Директор за менаџмент системе.

Контролне активности

Контролне активности представљају политике и процедуре које успоставља руководство у писаном облику, а које му помажу у спровођењу мера и предузимању одговарајућих радњи ради смањења могућих ризика који могу настати и угрозити предвиђене циљеве у вези са извршењем донетог финансијског плана и планираних активности, задатака и програма. Политиком се дефинише шта треба радити, док поступци служе за спровођење дефинисане политике. Контролним поступцима имплементирају се контролне политике путем специфичних и рутинских задатака којим се обухватају основне функције контролних активности које треба да буду одвојене и адекватно надгледане, а то су: сегрегација дужности; ауторизација, овлашћење и одобравање; систем дуплог потписа; адекватно документовање; правила за приступ средствима и информацијама и интерна верификација и поуздано извештавање.

У поступку ревизије утврђене су неправилности које указују на недостатке система интерних контрола наведене у Напомени 3.1.19, као и код пописа имовине и обавеза.

Информисање и комуникација

Рачуноводствени систем представља основну претпоставку за ефикасно функционисање система рачуноводног информисања. Њега чине запослени, сви предвиђени поступци, успостављене евиденције за стварање рачуноводствене информације, као и пренос информација до доносиоца одлука, корисника услуга и шире јавности.

Одредбама члана 7 Закона о рачуноводству регулисано је да правна лица, односно предузетници општим актом, у складу са овим законом, уређују организацију рачуноводства на начин који омогућава свеобухватно евидентирање, као и спречавање и откривање погрешно евидентираних пословних промена, уређују интерне рачуноводствене контролне поступке, утврђују рачуноводствене политике, одређују лица која су одговорна за законитост и исправност настанка пословне промене и састављање и контролу рачуноводствених исправа о пословној промени, уређују кретање рачуноводствених исправа и утврђују рокове за њихово достављање на даљу обраду и књижење у пословним књигама.

Такође, регулисано је да се унос података у пословне књиге организује тако да омогући: контролу улазних података, контролу исправности унетих података, увид у промет и стање рачуна главне књиге, увид у хронологију обављеног уноса пословних промена, чување и коришћење података. Правно лице и предузетник који врши обраду података на рачунару дужан је да користи стандардни рачуноводствени софтвер који омогућава функционисање система интерних рачуноводствених контрола и онемогућава брисање прокњижених пословних промена.

Према члану 11. Закона о рачуноводству, главна књига је потпуни скуп рачуна, који су у равнотежи, за систематско обухватање стања и промена на имовини, обавезама, капиталу, приходима и расходима и која је основа за састављање финансијских извештаја. Главна књига се састоји из два одвојена дела, и то: билансне евиденције и ванбилансне евиденције.

Одредбама члана 12. став 3 Закона о рачуноводству регулисано је да се пословне књиге воде на начин који треба да омогући контролу улазних података, исправности унетих података, чување података, могућности коришћења података, могућност увида у промет и стања на рачунима главне књиге и помоћних књига, односно трансакција, као и увид у хронологију обављеног уноса пословних промена.

Аналитичке евиденције се заснивају на подацима у табелама које су међусобно повезане на такав начин да није могуће израдити поуздан извештај. Финансијски износи у динарима, страном валути, валутни курс и износи курсних разлика налазе се у различитим табелама и израда истог извештаја зависи од тренутно примењеног критеријума, који се може разликовати од израде до израде.

Вођење пословних књига је у складу са одредбама члана 11 Закона о рачуноводству.

Праћење и процена система

Праћење и процена система подразумева континуирани процес надгледања финансијског управљања и контроле, његове адекватности, функционалности, као и одговарајуће дизајнирање, са циљем побољшања његове ефикасности. Праћење и процена система се изводи на неколико начина: текућим увидом, самопроцењивањем и интерном ревизијом.

Извештавање

Годишњи извештај о систему финансијског управљања и контроле за 2019. годину Друштво је поднело Министарству финансија Републике Србије 31. марта 2020. године.

(2) Интерна ревизија

Корисници јавних средстава успостављају интерну ревизију у складу са чланом 82. Закона о буџетском систему, док су заједнички критеријуми за организовање, стандарди и методолошка упуства за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору уређени Правилником о заједничким критеријумима за организовање и стандардима и методолошким упутствима за поступање и извештавање интерне ревизије у јавном сектору.

Чланом 3 овог правилника прописано је да интерну ревизију корисници јавних средстава успостављају на један од следећих начина:

- 1) организовањем посебне функционално независне организационе јединице за интерну ревизију у оквиру корисника јавних средстава, која непосредно извештава руководиоца корисника јавних средстава;
- 2) организовањем заједничке јединице за интерну ревизију на предлог два или више корисника јавних средстава, уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија и
- 3) обављањем интерне ревизије од стране јединице интерне ревизије другог корисника јавних средстава, на основу споразума, уз претходну сагласност Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија.

Правилником о организацији и систематизацији послова Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. Београд од 21. децембра 2018. године (измене и допуне од 21. марта 2019. године и 12. јуна 2019. године) уређено је да послове интерне ревизије обавља организациона јединица коју чине: директор интерне ревизије, виши ревизор, ревизор и млађи ревизор, од чега је у 2019. години попуњено само место директора интерне ревизије.

Повеља интерне ревизије Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. Београд утврђена је одлуком Скупштине Друштва од 30. јуна 2014. године.

Скупштина Друштва је на седници одржаној дана 23. јануара 2017. године одобрила Стратешки план интерне ревизије Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд за период од 2017. до 2019. године.

Годишњим планом рада интерне ревизије за 2019. годину који је одобрен одлуком Скупштине Друштва од 25. децембра 2018. године, планиране су следеће појединачне ревизије:

1. Ревизија система управљања каријером, обукама и усавршавањем запослених;
2. Накнадна ревизија система пословног планирања и извештавања;
3. Накнадна ревизија система прихода од рутних накнада и
4. Остале активности повезане са ревизијом (ажурирање Стратешког плана интерне ревизије од 2019-2021. године, саветодавне активности, сарадња са Централном јединицом за хармонизацију и др.)

У Извештају о раду интерне ревизије за 2019. годину који је усвојен Одлуком Скупштине Друштва од 27. фебруара 2020. године наведено је да су у 2019. години обављене интерне ревизије:

1. Система стратешког пословног планирања и управљања развојем у друштву (ОУ/ИР-54/17) са фокусом на ревизијско испитивање Пословне стратегије са којом се усклађују сва друга планска документа, а иста није била предмет ревизијског испитивања и
2. Накнадна ревизијска провера извршења датих препорука из Извештаја о ревизији система пословног планирања и извештавања (ОУ/ИР -54/13) из 2013. године.

Осим наведеног, у Извештају о раду интерне ревизије за 2019. годину наведено је да су на остварење плана рада Интерне ревизије за 2019. годину утицали: неангажовање још једног интерног ревизора предвиђено планом рада интерне ревизије за 2019. годину, неразвијеност интерних контрола, интерне регулативе пословних процеса и корпоративних правила у областима које су биле предмет ревидирања и слаба реализација препорука датих у оквиру ревизијског Извештаја о ревизији система пословног планирања и извештавања.

3. Финансијски извештаји

Основе за састављање и презентацију финансијских извештаја

Друштво води пословне књиге, врши припрему, састављање, подношење и објављивање годишњих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству⁸ и подзаконским актима донетим на основу тог закона, и то:

- Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге и предузетнике⁹ и

- Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике¹⁰.

Надзорни одбор Друштва је 22. јула 2019. године донео Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама који се примењује на финансијске извештаје почев од пословне 2019. године.

Чланом 2 Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама је уређено да за признавање, вредновање, презентацију и обелодањивање позиција у финансијским извештајима, Друштво примењује Међународне стандарде финансијског извештавања (МСФИ).

Друштво је корисник јавних средстава који редовне годишње финансијске извештаје и финансијске извештаје за статистичке и друге потребе предаје Агенцији за привредне регистре, најкасније до краја фебруара, односно до 30. јуна текуће године за претходну годину.

Уредбом Владе Републике Србије¹¹ која је донета за време ванредног стања насталог услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-cov-2 утврђено је померање рокова за одржавање редовне седнице скупштине привредног друштва и достављање годишњих и консолидованих финансијских извештаја привредних друштава, задруга, других правних лица и предузетника за 2019. годину, тако да је рок из члана 33. став 1. Закона о рачуноводству померен на рок од 90 дана од дана престанка ванредног стања.

Редовни Финансијски извештаји Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд за 2019. годину који обухватају Биланс стања, Биланс успеха, Извештај о осталом

8 „Службени гласник РС“, бр. 62/13 и 30/18

9 „Службени гласник РС“, број 95/14

10 „Службени гласник РС“, бр. 95/14 и 144/14

11 „Службени гласник РС“, број 57/20

результату, Извештај о променама на капиталу, Извештај о токовима готовине и Напомене уз финансијске извештаје усвојени су Одлуком Скупштине Друштва дана 29. јула 2020. године и достављени Агенцији за привредне регистре – Регистру финансијских извештаја у прописаном року, дана 31. јула 2020. године и евидентирани су под бројем ФИН 303255/2020.

Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама

Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама од 22. јула 2020. године који се примењује на финансијске извештаје почев од пословне 2019. године, уређени су организација рачуноводственог и финансијског пословања Друштва, начин вођења пословних књига, садржина књиговодствених исправа, чување пословних књига и књиговодствених исправа, интерне рачуноводствене контроле, обављање пописа имовине и обавеза, благајничко пословање, рачуноводствене политике, као и друга питања којима се уређује спровођење рачуноводствене регулативе.

Организација рачуноводственог система

Правилником о рачуноводству и рачуноводственим политикама уређено је да је за обављање послова који обезбеђују функционисање књиговодства и финансија задужено Одељење за финансијске послове у оквиру Сектора за економске и финансијске послове.

Сектор за економске и финансијске послове, поред Одељења за финансијске послове, обухвата Одељење за комерцијалне послове и Одељење за планирање, анализу и извештавање.

У Одељењу за комерцијалне послове врше се комерцијални послови, фактурисање и наплата, обезбеђују се подаци о извршеним услугама, контролише исправност документације на основу које се врши фактурисање, врши комуникација са корисницима услуга, обрађују подаци о пруженим услугама домаћим и иностраним корисницима и воде аналитичке евиденције о пруженим услугама као и евиденције дефинисане Правилником о облику, садржини и начину вођења евиденција о ПДВ по издатим фактурама и по примљеним авансима према важећим прописима.

У Одељењу за планирање, анализу и извештавање обављају се послови праћења и примене прописа и стандарда домаћег законодавства, ICAO и EUROCONTROL - CRCO стандарда, принципа и упутстава; израђују се интерна акта, процедуре и упутства из делокруга рада одељења; прикупљају и обрађују подаци неопходни за планирање и извештавање; израђују извештаји, прогнозе и анализе; израђују планска документа и припремају и достављају подаци о саобраћају, људским ресурсима и финансијама домаћим и међународним институцијама.

Директор Сектора за економске и финансијске послове за свој рад непосредно је одговоран директору Друштва.

Одељење за финансијске послове има следеће организационе делове: Одсек за финансијску оперативу и Одсек за књиговодство.

Одсек за финансијску оперативу обезбеђује контролу новчаног пословања, односе са пословним банкама и финансирање пословних функција, а Одсек за књиговодство обезбеђује податке и информације о финансијском положају, успешности и променама финансијског положаја Друштва за интерне и екстерне кориснике.

За организацију и функционисање рачуноводствених и финансијских послова одговоран је шеф Одељења за финансијске послове који за свој рад непосредно одговара директору Сектора за економске и финансијске послове.

Одредбама члана 24 Правилника уређено је да финансијске извештаје саставља Одсек за књиговодство и да их усваја Скупштина Друштва у складу са Законом о рачуноводству и Уговором о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе од 25. априла 2012. године.

Одредбама члана 27 Правилника уређено је да директор Друштва одговора за уредно вођење пословних књига Друштва, као и за тачност финансијских извештаја, а за истинито и поштено приказивање финансијског положаја и успешности пословања правног лица одговоран је законски заступник, Надзорни одбор и Скупштина Друштва, као и одговорна лица за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја. Истим чланом регулисано је да на предлог Надзорног одбора, Скупштина Друштва одлучује о усвајању финансијских извештаја и извештаја ревизора, односно одлучује о расподели добити и начину покрића губитака, укључујући и одређивање дана стицања права на учешће у добити и дана исплате учешћа у добити члановима Друштва.

Разврставање

Друштво је разврстано на основу података из редовних годишњих финансијских извештаја за 2018 и 2019. годину као велико правно лице.

Пословне књиге

Правилником о рачуноводству је уређено да се у финансијском књиговодству воде по систему двојног књиговодства: дневник, главна књига и помоћне књиге.

Дневник је пословна књига у коју се пословне трансакције уносе према редоследу њиховог настанка, односно према редоследу пријема рачуноводствене исправе. Он представља хронолошку евиденцију пословних промена по датуму настанка, броју и називу рачуна главне књиге и садржи кратко објашњење пословне промене. Дневник представља контролни инструмент за књижења спроведена у главној књизи.

Главну књигу чине сви рачуни контног плана Друштва на којима се евидентирају настале пословне промене на имовини, обавезама, капиталу, приходима и расходима Друштва. Главна књига представља основ за састављање финансијских извештаја.

Помоћне књиге су аналитичке евиденције које се воде за: нематеријална улагања, некретнине, постројења и опрему; инвестиционе некретнине; ситан инвентар и резервне делове; финансијска средства (пласмане и потраживања) и дугорочне и краткорочне обавезе.

Пословне књиге се воде електронским путем на рачунару применом рачунарског софтвера који омогућава функционисање система интерних контрола и онемогућава брисање прокњижених пословних промена.

Рачуноводствене политике

У наставку се даје преглед најважнијих рачуноводствених политика уређених Правилником о рачуноводству Друштва:

Нематеријална имовина

Нематеријална улагања чине: улагања у развој; концесије, патенти, лиценце и слична права; софтвери и остала права; goodwill; остала нематеријална имовина; нематеријална имовина у припреми и аванси за нематеријалну имовину.

Као нематеријална улагања признају се и подлежу амортизацији нематеријална улагања која испуњавају услове прописане МРС 38 - Нематеријална улагања, и имају корисни век трајања дужи од годину дана.

Нематеријална улагања почетно се мере (признају) по набавној вредности или цени коштања, а након почетног признавања, мере се по набавној вредности умањеној за акумулирану исправку вредности.

Нематеријална имовина која подлеже амортизацији, амортизује се применом пропорционалног метода у року од 5 (пет) година осим улагања чије је време утврђено уговором и тада се отписивање врши у роковима који проистичу из уговора, и/или на основу усвојене процене фер вредности независног проценитеља.

У примени су следеће стопе амортизације за нематеријалну имовину:

Нематеријална имовина	Стопе амортизације
o01 Лиценцирани софтвери	10-100
o05 Лиценце	10-100
o07 Пројектна документација	20
o08 Остало	20

Обрачун амортизације нематеријалне имовине врши се од почетка наредног месеца у односу на месец када је нематеријално улагање стављено у употребу.

Основицу за амортизацију нематеријалне имовине чини набавна вредност или цена коштања по одбитку њене преостале вредности (резидуална вредност).

Накнадни издатак који се односи на нематеријално улагање, након његове набавке или завршетка, увећава вредност нематеријалне имовине ако испуњава услове да се призна као стално средство, тј. ако је век трајања дужи од годину дана.

Проверу преосталог корисног века нематеријалног средства врши надлежна стручна служба или стручна комисија именована од стране директора Друштва.

Стопе амортизације за нематеријална улагања могу се изменити и допунити само на основу налога у писаној форми, који је издало одговорно лице из стручне службе и/или на основу усвојеног извештаја независног проценитеља.

Некретнине, постројења и опрема

Као некретнине, постројења и опрема признају се и подлежу амортизацији материјална средства која испуњавају услове за признавање прописане МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема, чији је корисни век трајања дужи од годину дана.

Почетно мерење некретнине, постројења и опреме који испуњава услове за признавање као стално средство, врши се по набавној вредности или по цени коштања. У набавну вредност некретнина, постројења и опреме укључују се и трошкови камата и други трошкови позајмљивања, који се могу непосредно приписати изградњи и изради тих средстава, ако она траје дуже од годину дана. Трошкови позајмљивања укључују се у набавну вредност за време док траје изградња и израда средства. Када се средство стави у употребу, трошкови позајмљивања терете расходе периода. Ако се изградња или израда средстава привремено обуставља, трошкови позајмљивања се не укључују у набавну вредност (не капитализују се), већ терете расходе периода.

Након почетног признавања некретнине, постројења и опрема се исказују по моделу ревалоризације, односно по поштеној вредности на дан ревалоризације, умањеној за укупну накнадну амортизацију и укупне накнадне губитке због обезвређења.

Ревалоризација некретнина, постројења и опреме се врши онолико редовно колико је довољно да се исказани износ не разликује значајно од износа који би се утврдио да је примењен поступак исказивања по поштеној вредности на дан биланса стања.

Поштену вредност постројења и опреме обично чини њихова тржишна вредност која се утврђује проценом. Када не постоји доказ тржишне вредности због посебности постројења и опреме и/или због тога што се они ретко продају, они се процењују по амортизованој вредности њихове замене.

Приликом ревалоризације некретнина, постројења и опреме, ревалоризују се све некретнине, постројења и опрема из групе којој то средство припада.

Када, због ревалоризације дође до повећања исказаног износа средстава, позитиван учинак ревалоризације се исказује непосредно у корист сопственог капитала као ревалоризациона резерва. Међутим, позитиван учинак ревалоризације признаје се као приход од укидања ревалоризационих резерви истог средства до износа који је једнак негативном учинку ревалоризације истог средства, који је претходно био признат као расход.

Када због ревалоризације дође до смањења исказаног износа средстава, негативан учинак ревалоризације признаје се као расход. Међутим, негативни учинак ревалоризације исказује се непосредно на терет ревалоризационих резерви, до износа који није већи од укупних ревалоризационих резерви обрачунатих за то исто средство.

У наставку се даје део стопа амортизације које се односе на сталну имовину:

Некретнине, постројења и опрема	Стопе амортизације
Б Грађевински објекти од тврдог материјала	2,22-50
Ц Грађевински објекти од меког материјала	4-100
Д Пут	2,63-12,50
Е Ограда	2,63-50
Ф Постоље и темељи	3,33-50
Г Инфраструктура	2,63-50
Х Паркинг	3,57-50
И Писта	3,57-3,57
Ј Далеководи	25-50
К Антенски системи	7,69-50
Л Трафостанице	5-33,33
М Спортски објекти - тениски терен	3,57
а01 Рачунарска опрема	10-50
а02 Телефони, централе, факс	25-50
а03 Мобилни телефони	33,33-50
а05 Копир-машине, скенери и слично	12,50-50
а06 Остала административна опрема	2,5-50
б02 Видео надзор	10-33,33
б05 Здравствена заштита	20-50
б06 Техничка заштита објекта	2,50-14,28
ц01 Агрегати	10-100
ц02 Извори непрекидног напајања/UPS	6,67-50
Ц04 Централна клима-системи	12,5
ц05 Клима уређаји	8,33-50

ц07 Исправљач/пуњач	10-33,33
д01 DPS	8,33-50
д02 AFTN/AMHS(OLDI)	11,11-50
д04 Остало	10-33,33
Д05 SINKOPA GOODWOD систем	50
д06 RDPS- ПРЕМА СПИСКУ	5,56-50
Д08 Мерно испитна опрема -ASKL	50
е01 Радио релејни системи/линкови	12,50-50
е02 Мултиплексери	12,50-50
е04 VCS системи	10-33,33
е05 Телефонске централе/интерфони	12,50-50
е06 UHF/VHF системи и уређаји	6,67-50
е09 Софтвери	50
е14 Мрежна рачунарска опрема	6,67-50
е15 OMSN уређаји –фам.	12,5
е16 Систем за надзор, комуникацију, мрежа	12,5
е17 IP телефонска централа	12,50-25
ф01 Примарни радари	11,11-20
ф02 Секундарни радари	11,11-20
ф03 Дистрибутери	14,28-50
ф06 Показивачи	33,33
ф07 Куполе	6,67-33,33
Ф10 Слетни радар	20
ф12 Модеми	50
ф13 РДР-рачунари	12,5-50
и01 Аутомобили	10-.50
и02 Комби возила	10-т.25
и03 Складишна механизација и остало	10-.50
ј АЛАТИ	6,67-50
к МЕРНО ИСПИТНА ОПРЕМА	10-.50
л01 Авиони	2,86-12,50
л02 Уграђена авио опрема	12,50-20
л03 Земаљска опрема	12,50-33,33
л04 Мерно испитна опрема и алати	10-50
м01 Школски намештај	10-50
м02 Уређаји	10-33,33
н01 Опрема за припему AIS публикација	25-50
н02 Опрема за израду карата, за NOTAM I FPL	50
н03 Штампарска опрема	12,50-50
о03 Улагање на туђим некретнинама, постројењима и опреми	6,67-20
и др.	

Стопе за обрачун амортизације за новонабављене некретнине, постројења и опрему, утврђују се само на основу налога у писаној форми који је дала стручна служба по налогу директора организационе јединице која је покренула поступак набавке средства.

Утврђене стопе за обрачун амортизације могу се изменити по налогу директора Сектора у чијој надлежности се налази средство и/или на основу усвојеног извештаја независног проценитеља.

Корисни век трајања некретнине, постројења и опреме преиспитује се периодично и, ако су очекивања заснована на новим проценама значајно различита од претходних, обрачун трошкова амортизације за текући и будући период се коригује.

Проверу преосталог корисног века некретнина, постројења и опреме врши стручна служба или стручна комисија именована од стране директора Друштва.

Корисни век средства се проверава приликом процене вредности средстава:

- ако су у току године извршена додатна улагања на средству,
- ако је у току године дошло до обезвређења средства,
- ако се мења пословна политика у смислу отуђења средства у скоријем периоду,
- ако су наступиле технолошке промене или промене на тржишту.

Улагања на туђим основним средствима ради обављања делатности признају се и исказују на посебном рачуну као основна средства под условом да је њихов корисни век трајања дужи од годину дана. Амортизација улагања на туђим основним средствима врши се на основу процењеног века коришћења.

Резервни делови

Као стално средство признају се резервни делови, чији је корисни век трајања дужи од годину дана. Такви резервни делови, по уградњи, увећавају књиговодствену вредност средства у које су уграђени.

Резервни делови који не задовољавају услове из става 1. овог члана, приликом уградње, исказују се као трошак пословања.

Залихе

Залихе чине: залихе материјала, резервних делова, алата и инвентара, стална средства намењена продаји и плаћени аванси за залихе и услуге. Залихе се у моменту прибављања вреднују применом набавне вредности или по цени коштања, односно по нето продајној вредности ако је она нижа. Залихе се рачуноводствено обухватају у складу са МРС 2 Залихе.

Краткорочна потраживања и пласмани

Краткорочна потраживања обухватају потраживања од купаца у земљи и иностранству по основу продаје робе и услуга.

Краткорочна потраживања од купаца мере се по вредности из оригиналне фактуре. Ако се вредност у фактури исказује у иностранској валути, врши се прерачунавање у извештајну валуту по средњем девизном курсу Народне банке Србије, важећем на дан трансакције.

Индиректан отпис, односно исправка вредности потраживања од купаца на терет расхода периода преко рачуна исправке вредности врши се код потраживања од купаца, по истеку 90 дана од датума издавања фактуре за наплату, уз процену наплативости сваког појединачног потраживања.

Одлуку о индиректном отпису, односно исправци вредности потраживања од купаца, преко рачуна исправке вредности, на предлог Централне пописне комисије, доноси Надзорни одбор Друштва.

Директан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода се врши уколико је ненаплативост извесна и документована - да Друштво има доказе да су потраживања утужена, односно да је покренут извршни поступак ради наплате потраживања или да су потраживања пријављена у ликвидационом или стечајном поступку над дужником, као и да је потраживање претходно било укључено у приходе предузећа.

Одлуку о директном отпису потраживања од купаца доноси Надзорни одбор Друштва на предлог Централне пописне комисије или на основу годишњег извештаја Европске организације за безбедност ваздушне пловидбе (EUROCONTROL).

Обрачун и наплата прихода по основу пружања услуга у ваздушној пловидби у простору надлежности Друштва, врши се у складу са применљивим прописима за коришћење рутних услуга, односно у складу са Одлуком о висини накнаде за коришћење услуга обезбеђења саобраћаја у области терминалних контрола летења.¹²

Обавезе

Краткорочним обавезама сматрају се обавезе које доспевају у року од годину дана од дана састављања финансијских извештаја, а дугорочним обавезама сматрају се обавезе које доспевају за плаћање у периоду дужем од годину дана од дана састављања финансијских извештаја. Део дугорочних обавеза које доспевају за плаћање у периоду краћем од годину дана од дана састављања финансијских извештаја исказују се као краткорочне обавезе.

Дугорочна резервисања

Дугорочно резервисање се признаје када предузеће има обавезу (правну или стварну) која је настала као резултат прошлог догађаја, када је вероватно да ће одлив ресурса који садрже економске користи бити потребан за измирење обавеза, и када износ обавеза може поуздано да се процени. Дугорочна резервисања обухватају резервисања у гарантном року, резервисања за задржане кауције и депозите, резервисања за трошкове реструктурирања предузећа, резервисања у вези са примањима запослених (МРС 19 - Накнаде запосленима) и остала дугорочна резервисања.

Приходи и расходи

Приходи од уобичајених активности Друштва су приходи од пружања услуга у ваздушном саобраћају, приходи од пружања услуга калибраже земаљских радио навигационих средстава, обуке ваздухопловног особља, одржавања и хангарисања ваздухоплова, приходи од субвенција, дотација, компензација и повраћаја дажбина по основу продаје услуга и други приходи који су обрачунати у књиговодственој исправи, независно од времена наплате.

Основна делатност Друштва, за коју је сертифициковано од стране Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије, представља пружање услуга у ваздушној пловидби (ANS - Air Navigation Services), док се додатне услуге односе на обуку ваздухопловног особља, калибражу земаљских радио навигационих средстава, као и одржавање и хангарисање ваздухоплова.

Од приступања интегрисаном систему Европске организације за безбедност ваздушне пловидбе (EUROCONTROL), обавезу фактурисања и наплате накнаде за коришћење услуга у ваздушној пловидби у ваздушном простору у Области информисања у лету Београд (FIR/UIR

¹² „Службени гласник РС“, бр. 91/06 и 45/07

Београд) - приход од рутних накнада, преузела је Централна канцеларија за наплату рутних накнада - CRCO (Central Route Charges Office).

EUROCONTROL-CRCO принципи, усаглашени са преузетим ICAO стандардима и правилима, као и европски прописи - Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1794/2006 (која предвиђа заједничку шему наплате за услуге у ваздушној пловидби) и Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1191/2010 (којом се мења Уредба Комисије (ЕЗ) бр. 1794/2006), пренети су у националне прописе држава оснивача „SMATSA“ д.о.о, и то у оквиру Правилника о мерилима за обрачун и одређивање висине накнада за пружање услуга у ваздушној пловидби¹³.

За приходе остварене по основу пружања услуга контроле летења у ваздушном простору Босне и Херцеговине, фактурисање и наплату накнада такође врши CRCO по утврђеним Евроконтрол принципима.

Имајући у виду наведено, рутне накнаде се обрачунавају и њихова висина одређује по мерилима која су предвиђена потврђеним међународним уговорима који обавезују државе осниваче „SMATSA“ д.о.о. Рутне накнаде за Републику Србију и Црну Гору наплаћује EUROCONTROL - Централни биро за наплату рутних накнада, такође на основу међународних уговора.

За пружене услуге у ваздушној пловидби, CRCO врши фактурисање на месечном нивоу.

Приход од уговора са фиксном ценом (за пружање услуга школовања контролора, пилота и услуга калибраже) признаје се по методу степена завршености. Приходи од услуга исказани су сразмерно степену завршености тих услуга на дан билансирања.

Расходи обухватају трошкове који проистичу из уобичајених активности Друштва и губитке.

Трошкови који настају из уобичајених активности Друштва укључују расходе директног материјала и робе и друге пословне расходе, независно од момента плаћања.

Расходи се признају у периоду у коме су настали и директно се повезују са насталим приходима.

Накнадно установљене грешке

Исправка накнадно установљених материјално значајних грешака врши се преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно нераспоређеног губитка ранијих година на начин утврђен MPC 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке, а грешке које нису материјално значајне исправљају се на терет расхода, односно у корист прихода периода у коме су идентификоване.

Материјално значајном грешком сматра се грешка која је у појединачном износу или у кумулативном износу са осталим грешкама, већа од 3% укупних прихода.

¹³ „Службени гласник РС“, бр. 98/11, 71/13, 16/15, 114/17 и 55/19

3.1 Биланс стања

Попис имовине и обавеза

Обавеза вршења пописа имовине и обавеза пре састављања финансијских извештаја прописана је одредбама члана 16 Закона о рачуноводству¹⁴, а начин и рокови вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем прописани су Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем¹⁵.

Одредбама члана 9 наведеног правилника прописано је да попис обухвата: 1) утврђивање стварних количина имовине која се пописује мерењем, бројањем, проценом и сличним поступцима, ближе описивање пописане имовине, као и уношење података у пописне листе; 2) уписивање у пописне листе природних промена насталих у периоду вршења пописа пре и после 31. децембра године за коју се врши попис и свођење на стање на дан 31. децембра те године; 3) уношење књиговодственог природног стања имовине у пописне листе; 4) утврђивање природних разлика између стања утврђеног пописом и књиговодственог стања; 5) уношење цена пописане имовине; 6) вредносно обрачунавање пописане имовине и 7) састављање извештаја о извршеном попису.

Утврђивање разлика и вредносно обрачунавање после природног пописа могу се вршити и на рачунару, уз штампање пописних листа које потписују чланови комисије за попис, односно лице из члана 6 овог правилника.

Чланом 12 правилника прописано је да се попис потраживања и обавеза врши према стању у пословним књигама, под условом да је њихово усклађивање са дужницима и повериоцима извршено најмање једном годишње и да о томе постоји веродостојна исправа. Финансијски пласмани, потраживања и обавезе за које не постоји уредна документација исказују се у посебним пописним листама.

Чланом 13 наведеног правилника прописано је да се о извршеном попису саставља извештај који садржи стварно и књиговодствено стање имовине и обавеза; разлике између стварног стања утврђеног пописом и књиговодственог стања; узроке неслагања између стварног стања утврђеног пописом и књиговодственог стања; предлоге за ликвидацију утврђених разлика (пребијање мањкова и вишкова насталих по основу замена, начин накнађивања мањкова и приходовања вишкова, отписивања застарелих потраживања, приходовања застарелих обавеза и др); начин књижења; примедбе и објашњења лица која рукују, односно која су задужена материјалним и новчаним вредностима о утврђеним разликама, као и друге примедбе и предлоге комисије за попис, односно лица из члана 6. овог правилника у вези са пописом.

Извештај о извршеном попису, комисија за попис доставља надлежном органу правног лица, интерном ревизору, надзорном одбору или одбору ревизора, ако га има, најкасније 30 дана пре истека рока за достављање података за статистичке и друге потребе из члана 35 став 1 Закона о рачуноводству.

Одлуком Директора „SMATSA“ д.о.о, Београд о годишњем попису имовине, потраживања и обавеза за 2019. годину формирана је Централна пописна комисија и одређени су њени задаци. Истом одлуком регулисано је да ће потребан број чланова комисије за попис као и заменика чланова, за област Београд одредити руководиоци организационих јединица, а за АКЛ Краљево, АКЛ Ниш, ТКЛ/АКЛ Подгорицу, АКЛ Поникве и АКЛ Тиват начелници

¹⁴ „Службени гласник РС“, бр. 62/13 и 30/18

¹⁵ „Службени гласник РС“, бр.118/13 и 137/14

организационих јединица, са задатком из Упутства о попису (инвентарисању) имовине, потраживања и обавеза објављеном на порталу „SMATSA“ д.о.о.

Тачком 8 наведене одлуке директора, одређено је да је Комисија за попис, односно Централна пописна комисија дужна да сачини извештај о извршеном попису и исти достави Надзорном одбору „SMATSA“ д.о.о, заједно са пописним листама, најкасније до 17. јануара 2020. године.

Тачком 9 наведене одлуке одређено је да је Централна пописна комисија дужна да сачини и Допуну Извештаја о попису, на основу документације пристигле до 10. фебруара 2020. године, и да ће Допуну Извештаја о попису, Централна пописна комисија доставити Надзорном одбору „SMATSA“ д.о.о. до 13. фебруара 2020. године, ради разматрања и усвајања.

Надзорни одбор Друштва је донео Одлуку о усвајању извештаја о извршеном попису имовине, потраживања и обавеза на дан 31. децембар 2019. године број GEN-00-45/29 од 24. јануара 2020. године којом је усвојен извештај о попису и у којој је наведено да је утврђен мањак основних средстава у износу од 5 хиљада динара, као и да треба извршити искњижење потраживања са конта 205200 у износу од 66.718,69 евра.

Осим наведеног, Надзорни одбор Друштва је 21. фебруара 2020. године донео Одлуку о усвајању Коначног извештаја о извршеном попису имовине, потраживања и обавеза на дан 31. децембар 2019. године број GEN-00-45/54 од 18. фебруара 2020. године који је сачинила и поднела Централна пописна комисија.

Комисија за годишњи попис готовинских еквивалената и готовине и попис финансијских пласмана, потраживања и обавеза није сачинила пописне листе потраживања и то:

Табела број 1: Преглед потраживања за која нису сачињене пописне листе

у 000 динара

Опис	Износ
1. Потраживања по основу продаје	
- Купци у земљи	263.201
- Купци у иностранству	2.356.112
(Исправка вредности потраживања од купаца)	(960.078)
Свега:	1.659.235
2. Друга потраживања	229.109
(Исправка вредности осталих потраживања)	(9.875)
Свега:	219.234
Укупно потраживања (1+2):	1.878.469

Осим наведеног, Комисија није сачинила пописне листе обавеза из пословања према:

- добављачима у земљи које су исказане у пословним књигама у износу од 236.518 хиљада динара и

- добављачима у иностранству у износу од 355.646 хиљада динара. (Веза: Напомена 3.1.19)

Друштво је извршило отпис следећих потраживања са стањем на дан 31. децембар 2019. године на основу Одлуке Надзорног одбора од 28. јануара 2020. године о усвајању Извештаја о извршеном попису имовине, потраживања и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2019. године и Одлуке Надзорног одбора од 21. фебруара 2020. године о усвајању Коначног извештаја о извршеном попису имовине, потраживања и обавеза на дан 31. децембар 2019. године:

Табела број 2: Преглед извршеног отписа потраживања на дан 31. децембар 2019. године

конто	Назив	Директан отпис/искњижено у EUR	Исправка вредности у 000 рсд
205201	Купци у иностранству CRCO (рутне услуге –зона наплате "Србија-Црна Гора-KFOR")	148.635,37	
205210	Купци у иностранству (рутне услуге – БиХ)	35.333,71	
228603	Потраживања за камате - рутне услуге за зону наплате "Србија-Црна Гора-KFOR (раније индиректно отписана)	28.318,19	
228604	Потраживања за камате-рутне услуге – БиХ (део раније индиректно отписан)	7.623,70	
204202	Купци у земљи (терминалне накнаде)		24.793
205250	Купци у иностранству (терминалне накнаде)		85.275
205200	Купци у иностранству (раније индиректно отписано)	66.718,69	
Укупно:		286.629,66	110.068

Комисија за годишњи попис готовинских еквивалената и готовине и попис финансијских пласмана, потраживања и обавеза није сачинила пописне листе потраживања, нити је у посебним пописним листама приказала потраживања за које не постоји уредна документација, што није у складу са одредбама члана 9 и 12 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем. Наведена комисија у свом извештају од 14. јануара 2020. године није дала предлог да се изврши исправка вредности потраживања у укупном износу од 110.068 хиљада динара, нити је сачинила предлог за отпис појединачних потраживања од рутних накнада и камата које обрачунава и наплаћује EUROCONTROL - Централни биро за наплату рутних накнада.

У Коначном извештају Централне пописне комисије од 18. фебруара 2020. године наведено је да пописна комисија предлаже да се изврши књижење исправке вредности – (сумњива и спорна потраживања) према старости потраживања која су већа од 90 дана. Такође, предлаже да се изврши индиректан отпис за потраживања од домаћих терминалних накнада у износу од 24.793.256,04 динара, као и индиректан отпис потраживања од иностраних авио компанија по основу пружених услуга терминалних накнада у износу од 85.275.355,28 динара. Међутим, Централна пописна комисија није навела на која потраживања се односе наведени износи.

У Коначном извештају Централне пописне комисије од 18. фебруара 2020. године дат је предлог да се изврши директан отпис потраживања од рутних накнада и искњижење камата које обрачунава и наплаћује EUROCONTROL - Централни биро за наплату рутних накнада у коме нису наведена појединачна потраживања која се предлажу за директан отпис, односно искњижење у укупном износу од 25.860 хиљада динара. Неусаглашена потраживања за рутне накнаде које обрачунава и наплаћује EUROCONTROL - CRCO износе од 22.999,22 EUR. (Веза: Напомена 3.1.4)

Налаз: Друштво није извршило попис потраживања исказаних у пословним књигама у укупном износу од 1.878.469 хиљада динара на прописан начин, јер није сачинило пописне листе, није исказало у посебним пописним листама потраживања за која не постоји уредна документација, нити предлог за отпис потраживања по основу рутних накнада и камата

садржи појединачна потраживања која су искњижена из пословних књига у укупном износу од 25.860 хиљада динара, што није у складу са одребама члана 16. Закона о рачуноводству и чл. 9, 12 и 13 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

Ризик: Уколико се попис не спроводи на прописан начин постоји ризик да исказано стање потраживања у Билансу стања неће одговорати стварном стању.

Препорука број 1: Препоручујемо Друштву да попис потраживања врши на начин уређен Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем, односно да сачини пописне листе и да потраживања и обавезе за које не постоји уредна документација искаже у посебним пописним листама.

3.1.1 Нематеријална имовина (група рачуна 01)

у 000 динара

Нематеријална имовина

	31.12.2019.	31.12.2018.
Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке	87.168	87.917
Софтвер и остала права	106.107	85.933
Остала нематеријална улагања	11.974	11.974
Нематеријална имовина у припреми	22.032	31.543
<i>Исправка вредности нематеријалне имовине</i>	<i>(114.413)</i>	<i>(126.401)</i>
Свега:	112.868	90.966

Промене на нематеријалној имовини у току 2019. године приказане су у следећој табели:

Табела број 3: Стање и промене нематеријалне имовине

у 000 динара

ОПИС	Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке	Софтвер и остала права	Остала нематеријална улагања	Нематерија- лна имовина у припреми	Укупно
	(Кonto 011)	Кonto (012)		Кonto (015)	
Набавна вредност:					
Стање 01.01.2019. године	87.917	85.933	11.975	31.543	217.368
Повећања- набавке			0	50.418	50.418
Пренос са рачуна нематеријалне имовине у припреми	22.537	31.025		(53.562)	-
Отуђење	(23.286)	(15.498)			(38.784)
Пренос са рачуна 026- Опрема у припреми и на рачун 023- Опрема		4.647		(6.367)	(1.720)
Стање 31.12.2019. године	87.168	106.107	11.975	22.032	227.282
Исправка вредности:					0
Стање 01.01.2019. године	63.025	52.374	11.003	0	126.402
Амортизација у 2019. години	15.113	11.307	376	0	26.796

Отписи/расход	(23.286)	(15.498)	0	0	(38.784)
Стање 31.12.2019. године	54.852	48.183	11.379	0	114.414
Садашња вредност: 31.12.2019. године	32.316	57.924	596	22.032	112.868

1. Лиценце

Повећање набавне вредности лиценци у износу од 22.537 хиљада динара исказано у пословним књигама и финансијским извештајима за 2019. годину односи се највећим делом на набавке од следећих добављача:

Табела број 4: Преглед повећања набавне вредности лиценци током 2019. године

у 000 динара

Р.бр	Добављач	Број и датум уговора	Опис	Број лиценци	Набавна вредност
1.	„E smart systems“ д.о.о. Београд	Оквирни споразум - Наб.00-79/1238 од 27. децембра 2018.	Microsoft лиценце	3.600	5.495
2.	„Konverex“ д.о.о. Београд	Оквирни споразум - Наб.00-79/862 од 01. октобра 2018.	Tuner лиценца за Galaxy 5500 UPS и Galaxy 3500 UPS	4	3.920
3.	"SAGA" д.о.о. Београд	Наб.00-79/548 од 01. августа 2019.	Лиценце софтвера за серверску виртуалну инфраструктуру	9	2.959
4.	„MDS inženjering“ д.о.о. Београд	Наб.00-79/408 од 04. јула 2019.	Лиценце софтвера за клијентску виртуалну инфраструктуру	277	2.648
				1	62
5.	„MDS inženjering“ д.о.о. Београд	Наб.00-79/1074 од 21. новембра 2018.	Citrix XenDesktop VDI Edition -x1 User/Device Licens Software +obuka	30	1.258
6.	„Eurocontrol“ Брисел	Наб.00-61/796 од 19. августа 2019.	ЕТР лиценца за основну обуку	1	1.808
7.	Остало:				4.387
Свега:					22.537

По Одлуци Надзорног одбора о отуђењу и искњижењу расходоване имовине од 7. новембра 2019. године у 2019. години искњижена је набавна вредност лиценци у износу од 23.285 хиљада динара и исправка вредности у истом износу.

Одредбама члана 29 став 4 Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва од 22. јула 2020. године уређено је да се као нематеријална улагања признају и подлежу амортизацији нематеријална улагања која испуњавају услове прописане МРС 38 - Нематеријална имовина и имају корисни век трајања дужи од годину дана.

Према МРС 38 - Нематеријална имовина (параграф 94) корисни век нематеријалне имовине која настаје по основу уговорних или других законских права не превазилази период важења тих уговорних или других законских права.

Према МРС 38 - Нематеријална имовина (параграф 21) нематеријалну имовину треба признати ако, и само ако је вероватно да ће се будуће економске користи, које су приписиве имовини, улити у ентитет и ако се набавна вредност имовине може поуздано одмерити.

У поступку ревизије утврђено је да је Друштво у пословним књигама и финансијским извештајима на дан 31. децембар 2019. године исказало лиценце на рачуну нематеријалне

имовине, чији процењени век трајања није дужи од једне године и за исте применила стопу амортизације од 100%, а које су приказане у следећој табели:

Табела број 5: Преглед лиценци које немају процењени век трајања дужи од једне године (примењена стопа амортизације 100%)

у 000 динара

Р. бр	Назив добављача	Инв. број	Број и датум рачуна	Број лиценци	Процењени век трајања	Набавна вредност	Трошкови амортизације	Садашња вредност
1.	Е Smart System д.о.о. Београд и Crayon д.о.о. Београд	99157	Бр. 190216/1 од 16.2.2019.	3.600	1 година	5.495	3.253	2.242
		99158	Бр. 190808/2 од 8.8.2019.					
2.	„Konverex“ д.о.о. Београд	99164	Бр. 359/19 од 25.7.2019.	4	1 година	3.920	653	3.267
		99165	Бр. 580/19 од 31.10.2019.					
3.	„MDS inženjering“ д.о.о. Београд	99155	Број 90738 од 19.07.2019.	1	1 година	63	21	42
4.	„Eurocontrol“ Брисел	99159	LU2019/L/070 од 4.11.2019	1	1 година	1.808	0	1.808
5.	"Sauter Building Control Serbia" д.о.о. Београд	99145	Број R 5934/093 од 5.6.2019.	1	1 година	299	150	149
Свега:						11.585	4.077	7.508

Налаз: Друштво је у финансијским извештајима на дан 31. децембар 2019. године исказало лиценце које немају корисни век трајања дужи од годину дана, што није у складу са параграфом 94 МРС 38 - Нематеријална имовина и одредбама члана 29 став 4 Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва, и на тај начин је више исказало нематеријалну имовину за износ од 7.508 хиљада динара и трошкове амортизације за износ од 4.077 хиљада динара, а мање нематеријалне трошкове у износу од 4.753 хиљаде динара и мања активна временска разграничења у износу од 6.832 хиљада динара.

Ризик: Признавањем имовине супротно рачуноводственим политикама и захтевима међународних рачуноводствених стандарда, постоји ризик од израде непоузданих финансијских извештаја.

Препорука број 2: Препоручујемо Друштву да лиценце које немају корисни век трајања дужи од годину дана исказује на рачуну расхода припадајућег периода, уместо на рачуну нематеријалне имовине.

Софтвер и остала права

Повећање набавне вредности софтвера и осталих права у износу од 35.672 хиљаде динара, односи се на следеће:

- израду и набавку софтверског решења електронске писарнице и система за управљање документима и садржајима по Уговору о јавној набавци 145/Д/18 који је закључен дана 24.

септембра 2018. године са привредним друштвом "Comtrade System Integration" д.о.о. Београд у износу од 19.424 хиљаде динара;

- уређај за заштиту web апликација у укупном износу од 4.646 хиљада динара, од чега се део од 4.633 хиљаде динара односи на фактуру добављача „Unicom -Telecom“ д.о.о. Београд од 27. децембра 2018. године и Уговора о јавној набавци бр.199/Д/18, а преостали износ на зависне трошкове набавке и др.

По Одлуци Надзорног одбора о отуђењу и искњижењу расходоване имовине од 7. новембра 2019. године у 2019. години искњижена је набавна вредност софтвера у износу од 15.498 хиљада динара и исправка вредности у истом износу.

Обрачунати трошкови амортизације нематеријалне имовине у 2019. години, износе 114.413 хиљада динара.

3.1.2 Некретнине, постројења и опрема (група рачуна 02)

у 000 динара

Некретнине, постројења и опрема

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Земљиште	796.302	796.291
Грађевински објекти	6.689.679	6.536.465
Некретнине, постројења и опрема	10.295.338	7.902.779
Остале некретнине, постројења и опрема	5.075	5.114
Некретнине, постројења и опрема у припреми	1.298.297	1.783.579
Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	82.336	82.336
Аванси за некретнине, постројења и опрему	93.623	158.583
<i>Исправка вредности грађевинских објеката</i>	<i>(515.820)</i>	<i>(342.335)</i>
<i>Исправка вредности некретнина, постројења и опреме</i>	<i>(2.935.158)</i>	<i>(1.976.021)</i>
<i>Исправка вредности улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми</i>	<u><i>(72.965)</i></u>	<u><i>(71.757)</i></u>
Свега:	15.736.707	14.875.034

Промене на рачуну некретнина, постројења и опреме приказане су у следећој табели.

Табела број 6: Некретнине, постројења и опрема у 2019. години

у 000 динара

ОПИС	Земљиште	Грађевински објекти	Опрема	Остале НПО	НПО у припреми	Улагања на туђим НПО	Аванси за НПО	Укупно
	020,021 и део 029)	(022 и део 029)	(023 и део 029)	(025 и део 029)	(026 и део 029)	(027 и део 029)	(028 и део 029)	
НАБАВНА ВРЕДНОСТ								
Стање 01.01.2019. године	796.291	6.536.465	7.902.779	5.114	1.783.579	82.336	158.583	17.265.147

Повећања/ набавке	11	153.709	2.397.714	18	2.059.422	0	115.623	4.726.497
Смањења (Отписи/расход)	0	(495)	(4.308)	(57)	0	0	(180.488)	(185.348)
Мањак по попису	0	0	(115)	0	0	0	0	(115)
Остале промене	0	0	(732)	0	0	0	(95)	(827)
Пренос на други конто	0	0	0	0	(2.544.704)	0	0	(2.544.704)
Стање 31.12.2019. године	796.302	6.689.679	10.295.338	5.075	1.298.297	82.336	93.623	19.260.650
Исправка вредности:								
Стање 01.01.2019. године	0	342.335	1.976.021	0	0	71.758	0	2.390.114
Трошак амортизације	0	173.558	961.721	0	0	1.207	0	1.136.486
Отписи/расход	0	(93)	(2.858)	0	0	0	0	(2.951)
Остале промене	0	20	274	0	0	0	0	294
Стање 31.12.2019. године	0	515.820	2.935.158	0	0	72.965	0	3.523.943
Садашња вредност: 31.12.2019. године	796.302	6.173.859	7.360.180	5.075	1.298.297	9.371	93.623	15.736.707

Земљиште

Вредност земљишта на дан 31. децембар 2019. године у износу од 796.302 хиљаде динара се односи на следеће:

у 000 динара

Опис	Стање на дан 31.12.2019. године
Градско грађевинско земљиште	550.435
Грађевинско земљиште ван град.подр.	198.143
Пољопривредно земљиште	21.665
Земљиште под шумом	744
Остало земљиште	25.315
Укупно:	796.302

Грађевински објекти

Исказана садашња вредност грађевинских објеката на дан 31. децембар 2019. године у износу од 6.173.859 хиљада динара односи се на следеће:

у 000 динара

Назив	Набавна вредност	Исправка вредности	Садашња вредност
Грађевински објекти за админ.управу	6.666.889	(514.417)	6.152.472
Остали грађевински објекти (станови и гаража)	16.865	(939)	15.926
Грађевински објекти ван употребе	5.925	(464)	5.461
Укупно:	6.689.679	(515.820)	6.173.859

Износ од 153.709 хиљада динара односи се на следеће објекте:

у 000 динара

Објекти	Износ
Техички центар контроле летења	90.158
Полетно слетна стаза Тиват	17.051
Центар контроле летења Београд	14.955
Центар контроле летења Београд	5.811
Центар контроле летења Београд	4.470
Остало	21.264
Укупно:	153.709

Радове на објекту „Технички центар контроле летења“ извела је група извођача коју чине фирме „Telegroup“ д.о.о. Београд - носилац посла, „Teamenergo“ д.о.о. Београд, „Јадран“ д.о.о. Београд, „Електромонтажа“ д.о.о. Краљево и „ТВИ“ д.о.о. Београд, а на основу уговора од 15. октобра 2018. године, и Анекса I уговора закљученог између Друштва и извођача од 18. децембра 2019. године. Комисија за примопредају и коначни обрачун изведених радова по наведеном уговору је сачинила записник који је заведен дана 12. децембра 2019. године.

Радове на електроенергетској и телекомуникационој инфраструктури у зони полетно слетне стазе Тиват извршио је "INCOM" д.о.о. Подгорица, по основу уговора од 4. маја 2018. године. У вези са наведеним, комисија је сачинила записник за примопредају и коначни обрачун изведених радова који је заведен 1. марта 2019. године.

Радови на унапређењу КГХ система (климатизација, грејање и хлађење) у Центру контроле летења Београд у износу од 14.955 хиљада динара извршила је група извођача "Soko Inžinjering" д.о.о. Нови Београд, „Енергопројект индустрија“ а.д. Београд по основу уговора који је заведен под бројем НАБ00-90/371 10. октобра 2018. године. Комисија је сачинила записник о коначном пријему радова који је заведен 24. маја 2019. године.

Повећање набавне вредности објекта Центра контроле летења Београд у износу од 4.470 хиљада динара односи се на радове на изградњи топловода за прикључење зграде ЦКЛ Београд на систем даљинског грејања аеродрома „Никола Тесла“ по уговору закљученим са „Ening-energetika inženjering“ д.о.о. Београд од 10. јула 2018. године у износу од 4.391 хиљада динара и друге трошкове у износу од 79 хиљада динара. Комисија је сачинила записник о примопредаји и коначном обрачуну изведених радова 31. децембра 2018. године.

Повећање набавне вредности објекта Центра контроле летења Београд у износу од 5.811 хиљада динара односи се на израду пројектно техничке документације за инфраструктурно повезивање зграда ЦОКЛ Београд и ЦКЛ Београд у Сурчину по уговору о јавној набавци закљученим 24. децембра 2015. године са „Mašinoprojekt korping“ а.д. Београд у износу од 5.342 хиљаде динара и друге трошкове у износу од 469 хиљада динара.

Постројења и опрема

Табела број 7: Вредност опреме на дан 31.12.2019. године приказана је у следећој табели:

у 000 динара

Назив	Набавна вредност	Исправка вредности	Садашња вредност
Постројења и опрема ван употребе	2.596	(1.192)	1.404
Опрема	10.285.890	(2.931.067)	7.354.823
Алат и инвентар са калкулативним описом	6.853	(2.900)	3.953
Укупно:	10.295.339	(2.935.159)	7.360.180

Друштво је у пословним књигама у 2019. години исказало повећање набавне вредности опреме, односно пренос са опреме у припреми у износу од 2.397.714 хиљада динара које се највећим делом односи на:

- надоградњу хардвера и софтвера FAMUS TOPSKY-АТС система и проширења система, у износу од 1.566.650 хиљада динара, на основу уговора од 25. децембра 2017. године који је закључен са „Thales Air Systems SAS“ из Француске,

- набавку SMATSA IP комуникационе мреже од инодобављача "Frequentis AG" Аустрија по уговору од 27. марта 2017. године и др.

На основу Одлуке о отуђењу и искњижењу расходоване имовине од 7. новембра 2019. године и Одлуке о расходовању и отуђењу дотрајале имовине од 16. новембра 2018. године, искњижена је опрема, која је била исказана по набавној вредности од 4.308 хиљада динара.

3.1.3 Залихе (група рачуна – класа 1)

у 000 динара

Залихе

	31.12.2019.	31.12.2018.
Залихе материјала	26.039	38.435
Залихе резервних делова	110.893	122.823
Залихе алата и инвентара	2.282	3.282
Плаћени аванси	<u>17.664</u>	<u>12.555</u>
Свега:	156.878	177.095

Залихе материјала

Залихе материјала у износу од 26.039 хиљада динара односе се највећим делом на залихе горива и мазива у износу од 20.901 хиљаде динара.

Коначним извештајем о извршеном попису имовине, потраживања и обавеза на дан 31. децембар 2019. године од 14. фебруара 2020. године није обухваћен материјал, алат и инвентар који су у књиговодственој евиденцији исказани у износу од 28.321 хиљаде динара, већ је у истом само наведено да према извештајима пописних комисија у организационим јединицама, приликом спровођења пописа, није утврђено неслагање (вишкови, мањкови) између стварног пописаног и књиговодственог стања алата и инвентара на залихама материјала, што није у складу са чланом 13. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем.

Залихе резервних делова

Стање залиха резервних делова исказаних у пословним књигама и финансијским извештајима на дан 31. децембар 2019. године износи 110.893 хиљаде динара. У наставку се даје преглед промена на рачуну залиха резервних делова.

Табела број 8: Преглед промена на рачуну залиха резервних делова у 2019. години

у 000 динара

Опис	Износ
Почетно стање	122.823
Повећање	63.005
Смањење (требовања)	(74.935)
Укупно:	110.893

Највеће повећање залиха резервних делова се односи на набавке од следећих добављача: "Konvereks" д.о.о. Београд у износу од 15.710 хиљада динара, "Indra Navia AS" Норвешка у износу од 13.819 хиљада динара, "Frequentis AG" Аустрија у износу од 6.925 хиљада динара и др.

Плаћени аванси

Друштво је на дан 31. децембар 2019. године исказало плаћене авансе у износу од 17.664 хиљаде динара који се највећим делом односе на:

- плаћен аванс Универзитету у Београду - Саобраћајни факултет Београд у износу од 5.612 хиљада динара, за услуге израде Софтверских алата за планирање секторизације са прогнозом саобраћаја – друга фаза (која обухвата прогнозу обима саобраћаја у простору надлежности Друштва до 2035. године), а на основу уговора закљученог 29. августа 2019. године између Друштва и групе понуђача коју чине Универзитет у Београду - Саобраћајни факултет Београд и Универзитет у Београду - Електротехнички факултет Београд. Одредбама члана 4. уговора је предвиђено авансно плаћање за сваку фазу извршења уговора засебно;

- плаћен аванс у износу од 11.852 хиљаде динара инодобављачу „Thales LAS France SAS“ Француска за набавку услуге подршке и одржавања радарских система у вангарантном периоду и др.

3.1.4 Потраживања по основу продаје (група рачуна 20)

у 000 динара

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Купци у земљи	263.201	110.821
Купци у иностранству	2.356.112	2.345.459
Исправка вредности потраживања од купаца	<u>(960.078)</u>	<u>(1.094.275)</u>
Свега:	1.659.235	1.362.005

Купци у земљи

Потраживања од купаца у земљи у износу од 263.201 хиљада динара односе се на следеће врсте потраживања:

Табела број 9: Преглед потраживања од купаца у земљи

Р.бр.	Назив	у 000 динара	
		2019. година	2018. година
1.	Потраживања по основу рутних накнада	55.031	55.031
2.	Потраживања по основу терминалних накнада	201.714	49.806
3.	Потраживања од купаца (Вршац)	1.128	605
4.	Купци у земљи за услуге - физичка лица (Вршац)	2.022	2.022
5.	Купци у земљи за услуге - остало	3.064	3.116
6.	Остало	242	241
Укупно:		263.201	110.821

Потраживања за рутне накнаде од купаца у земљи исказана у износу од 55.031 хиљада динара потичу из ранијих година (пре 2007. године) и односе се на „Montenegro Airlines“ у износу од 54.010 хиљада динара и „AIR PINK“ у износу од 1.021 хиљада динара. Наведена потраживања су у целини исправљена.

Потраживања за терминалне накнаде од купаца у земљи у износу од 201.714 хиљада динара се односе на: „AIR Serbia“ Београд у износу од 190.768 хиљада динара, AIR PINK у износу од 10.248 хиљада динара и др.

Укупна исправка вредности потраживања за терминалне накнаде од купаца у земљи исказана је у пословним књигама у износу од 28.564 хиљаде динара, од чега је у 2019. години извршена исправка вредности потраживања у износу од 24.793 хиљаде динара на основу Одлуке Надзорног одбора од 21. фебруара 2020. године о усвајању Коначног извештаја о извршеном попису имовине, потраживања и обавеза који је сачинила Централна пописна комисија. (Веза: Напомена 3.1.)

Купци у иностранству

Потраживања од купаца из иностранства у износу од 2.356.112 хиљаде динара односе се на следеће:

Табела број 10: Преглед потраживања од купаца из иностранства

Конто	Опис	у 000 динара	
		Износ	
205201	Потраживања за рутне накнаде Области информисања у лету Београд (FIR Београд)	1.197.801	
205250	Потраживања од купаца у иностранству за терминалне накнаде	924.799	
205210	Потраживања за рутне накнаде - БиХ	110.328	
205200	Купци у иностранству за услуге	99.221	
	Остали	23.963	
Укупно :		2.356.112	

Потраживања за рутне накнаде у износу од 1.197.801 хиљада динара, односно EUR 10.186.009,95 односе се на пружене услуге обезбеђења ваздушног саобраћаја у ваздушном простору надлежности-Области информисања у лету Београд (FIR Београд).

Рутне накнаде наплаћује EUROCONTROL – Централни биро за наплату рутних накнада (CRCO), на основу међународног уговора, потврђеног Законом о ратификацији Мултилатералног споразума о рутним накнадама¹⁶. Регулисано је да су стране уговорнице сагласне да примењују заједнички систем за утврђивање и наплату рутних накнада, као

¹⁶ „Службени лист СЦГ-Међународни уговори“, број 4/05

јединствену накнаду за сваки лет и да користе услуге *EUROCONTROL* у ту сврху. Рутне накнаде наведене у рачуну који испостави Организација представљају јединствену накнаду која се наплаћује за сваки лет, која представља јединствено потраживање *EUROCONTROL* плативо у његовом седишту.

У пословним књигама Друштва исказан је већи износ потраживања од рутних накнада за EUR 22.999 од износа које је *EUROCONTROL* – Централни биро за наплату рутних накнада (*CRCO*) навео у свом допису од 12. фебруара 2020. године.

Друштво је у Напоменама уз финансијске извештаје за 2019. годину обелоданило да је усаглашено стање потраживања 10.163.010,73 EUR односно 1.195.096.888,17 динара (99,77%), да је разлика 22.999,22 EUR и да ће се у наредним месецима радити на усаглашавању салда потраживања до коначног усаглашавања стања потраживања.

У 2019. години извршен је директан отпис следећих потраживања по основу рутних накнада и искњижење обрачунатих камата раније индиректно отписаних:

Табела број 11: Преглед потраживања по основу рутних накнада по врстама која су директно отписана /искњижена на дан 31. децембар 2019. године

конто	Назив	Износ у EUR	Износ у 000 динара	Напомена
205201	Купци у иностранству CRCO- рутне накнаде у ваздушном простору у надлежности „SMATSA“	148.635,37	17.478	нису сачињене пописне листе
205210	Купци у иностранству – рутне накнаде за услуге пружене у делу ваздушнoг простора БиХ	35.333,71	4.155	нису сачињене пописне листе
228603	Камате - рутне накнаде у ваздушном простору у надлежности „SMATSA“	28.318,19	3.330	нису сачињене пописне листе
228604	Камате- рутне накнаде БиХ	7.623,70	897	нису сачињене пописне листе
Укупно:		219.910,97	25.860	

На основу Одлуке Надзорног одбора од 21. фебруара 2020. године Друштво је на дан 31. децембра 2019. године извршило отпис потраживања од рутних накнада у укупном износу од EUR 219.910,97 односно 25.860 хиљада динара, чије фактурисање и наплату врши *EUROCONTROL* - Централни биро за наплату рутних накнада (*CRCO*).

Извештаји о попису, нити наведена Одлука Надзорног одбора којом је усвојен Коначни извештај о попису, не садрже податке о појединачним потраживањима од рутних накнада, која су отписана у укупном износу од EUR 219.910,97 односно 25.860 хиљада динара. Пописна комисија није вршила попис потраживања на прописан начин, јер није сачинила пописне листе, нити је исказала у посебним пописним листама потраживања за која не постоји уредна документација. (Веза: Напомена 3.1.)

У поступку ревизије презентовани су прегледи потраживања од рутних накнада која су отписана у укупном износу од 25.860 хиљада динара, а која пописна комисија није навела у свом предлогу за отпис.

Потраживања од купаца у иностранству за терминалне накнаде

Потраживања за терминалне накнаде од купаца у иностранству исказана у пословним књигама у износу од 924.799 хиљада динара односе се на следеће купце:

Табела број 12: Преглед потраживања од купаца у иностранству за терминалне накнаде исказан у пословним књигама на дан 31. децембар 2019. године:

у 000 динара

Р. бр.	Купци у иностранству	Износ
1.	MONTENEGRO AIRLINES, Црна Гора	657.327
2.	WIZZ AIR HUNGARY LTD, Мађарска	27.078
3.	ATLASJET, Турска	20.255
4.	AUSTRIAN AIRLINES AG, Аустрија	13.707
5.	RED WINGS, Русија	10.086
6.	TURKISH AIRLINES-PREDSTAVNIŠTVO	8.977
7.	DEUTSCHE LUFTHANSA AG	8.661
8.	IRAN AIR	7.741
9.	RYANAIR LTD. Ирска	7.322
10.	Остали:	163.645
Укупно:		924.799

Потраживања од купаца у иностранству за услуге

Друштво је у пословним књигама и финансијским извештајима исказало потраживања од купаца у иностранству за услуге у укупном износу од 99.221 хиљада динара која се односе на следеће: MIDDLE EAST AIRLINES-H/Q у износу од 24.082 хиљаде динара, EGYPTAIR у износу од 7.629 хиљада динара, FLYJET LTD у износу од 5.708 хиљада динара, GULF AIR у износу од 5.500 хиљада динара, SAUDI ARABIAN AIRLINES CO. у износу од 4.843 хиљаде динара, ADRIA AIRWAYS у износу од 4.809 хиљада динара, HADID INTL. SVCS. у износу од 4.760 хиљада динара и др.

Отпис потраживања:

Друштво је на основу Одлуке Надзорног одбора од 28. јануара 2020. године искњижило из пословних књига потраживања у укупном износу од 7.846 хиљада динара (EUR 66.718,69). У извештају Комисије која је вршила попис потраживања наведено је да потраживања у износу од EUR 66.718,69 потичу из периода пре уласка „SMATSA“ д.о.о. у систем EUROCONTROL, CRCO (од 1. јануара 2004. године до 30. јуна 2007. године) односно пре уласка у систем обједињене наплате рутних накнада. У свом извештају, комисија наводи да је обавила детаљан увид у наведена потраживања од шест компанија и да је сачинила прилог број 1 са следећим подацима: назив компаније, врста услуге, период из ког потичу потраживања, укупан износ, извештај о отпису потраживања и разлозима за отпис потраживања од стране EUROCONTROL, CRCO, достављеним ИОС документима за 2019. годину, податком да ли су ИОС документи уручени компанијама, подаци о предузетим мерама за наплату по добијеним обавештењима о отварању поступка стечаја или ликвидације, обуставиле пословање или су процесом аквизиције преузете од других компанија, али без прихватања њихових претходних дуговања.

Такође, наводи да су за свих шест компанија, поред наведених података приложене копије докумената које допуњују извештај који је сачинила пописна комисија и да је утврдила да се укупно потраживање за шест компанија састоји од 79 фактура које су испостављене овим компанијама, да је имала увид у ове фактуре које се налазе у архиви одељења за комерцијалне послове и да су у књиговодству евидентирана на рачуну групе 209-Исправка вредности, сумњива и спорна потраживања.

Табела број 13: Преглед отписаних потраживања

у 000 динара

Р. бр.	Назив	шифра	EUR	РСД
1.	Skyservice Aviation Ukraina	1597	9.696	1.140
2.	Volare, Ukraina	1957	7.314	860
3.	Blu Panorama Airlines s.p.a Italy	2068	37.285	4.385
4.	Aerosvit, Ukraјina	2099	4.024	473
5.	Visig Operaciones Aereas S.A. Spain	2380	2.175	256
6.	Phuket Aerlines Co Ltd Tajland	2392	6.225	732
Укупно:			66.719	7.846

Друштво није презентовало доказе да је покушало наплату потраживања која потичу из периода 2004-2007. године, а која су искњижена из пословних књига у 2019. години у укупном износу од 7.846 хиљада динара.

Чланом 38. Рачуноводствених политика је уређено да директан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода се врши уколико је ненаплативост извесна и документована - да Друштво има доказе да су потраживања утужена, односно да је покренут извршни поступак ради наплате потраживања или да су потраживања пријављена у ликвидационом или стечајном поступку над дужником, као и да је потраживање претходно било укључено у приходе предузећа.

Друштво је искњижило из пословних књига потраживања од ино купаца у укупном износу од 7.846 хиљада динара која потичу из периода 2004. до 2007. године, без доказа да су наведена потраживања утужена, односно да је покренут извршни поступак ради наплате потраживања или да су потраживања пријављена у ликвидационом или стечајном поступку над дужником, што није у складу са чланом 38. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама.

Табела број 14: Исправка вредности потраживања на дан 31. децембар 2019.

у 000 динара

Опис:	Износ
Исправка вредности потраживања од ино купаца за терминалне накнаде	773.591
Исправка вредности потраживања од купаца у иностранству	97.449
Исправка вредности потраживања од купаца у земљи за рутне накнаде (период пре 2007. године)	55.031
Исправка вредности потраживања од купаца у земљи за терминалне накнаде	28.564
Остало:	5.443
Укупно:	960.078

Друштво је у 2019. години извршило индиректан отпис потраживања за терминалне накнаде од чега се на купце у земљи односи износ од 24.793 хиљаде динара, а на купце у иностранству износ од 85.275 хиљада динара, на основу Одлуке Надзорног одбора од 21. фебруара 2020. године којом је усвојен Коначни извештај Централне пописне комисије са стањем на дан 31. децембар 2019. године. (Веза: Напомена 3.1.)

3.1.5 Друга потраживања (група рачуна 22)

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
		у 000 динара
Друга потраживања		
Потраживања за више плаћен порез на добит правних лица	183.415	0
Остала краткорочна потраживања	35.707	19.454
Потраживања за накнаде зарада које се рефундирају (боловање преко 30 дана)	7.399	6.603
Потраживања по основу накнада штета	1.701	1.820
Потраживања од запослених	264	144
Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и доприноса	623	581
Исправка вредности других потраживања	<u>(9.875)</u>	<u>(13.640)</u>
Свега:	219.234	14.962

Остала краткорочна потраживања исказана у пословним књигама и финансијским извештајима на дан 31. децембар 2019. године у укупном износу од 35.707 хиљада динара највећим делом односе се на потраживања од запослених по основу добровољног осигурања за месец децембар 2019. године у износу од 18.895 хиљада динара, потраживања за камате по основу рутних накнада у износу од 19.477 хиљада динара, које обрачунава и наплаћује CRCO.

Исправка вредности других потраживања у износу од 9.875 хиљада динара односи се на исправку вредности потраживања за камате по основу рутних накнада од CRCO. Исправка вредности потраживања из претходних година у износу од 13.273 хиљаде динара је умањена у 2019. години за износ 3.330 хиљада динара (ЕУР 28.318,19) по основу отписа потраживања.

Надзорни одбор Друштва је 21. фебруара 2020. године донео Одлуку о усвајању Коначног извештаја о извршеном попису имовине, потраживања и обавеза на дан 31. децембар 2019. године који је сачинила и поднела Централна пописна комисија 18. фебруара 2020. године, као и одлуку да се на основу Коначног извештаја Централне пописне комисије са стањем на дан 31. децембар 2019. године изврши отпис потраживања по основу камате у износу од EUR 28.318,19 (3.330 хиљада динара) за зону наплате „Србија–Црна Гора–KFOR“ која су раније индиректно отписана, односно у износу од EUR 7.623,70 за зону наплате „Босна и Херцеговина“ од чега је износ од EUR 3.108,20 раније индиректно отписан. (Веза: Напомена 3.1)

3.1.6 Готовински еквиваленти и готовина (група рачуна 24)

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
		у 000 динара
Готовински еквиваленти и готовина		
Текући рачуни (динарски)	14.221	74.003
Девизни рачуни	1.013.927	1.152.384
Друга новчана средства (прелазни рачун)	<u>141.111</u>	<u>200.931</u>
Свега:	1.169.259	1.427.318

Друштво је у пословним књигама и финансијским извештајима на дан 31. децембар 2019. године исказало новчана средства у укупном износу од 1.169.259 хиљада динара, од чега се износ од 1.013.927 хиљада динара односи на девизна новчана средства, а износ од 14.221

хиљада динара на динарске текуће рачуне. Осим наведеног, Друштво је исказало новчана средства на прелазном девизном рачуну у износу од 141.111 хиљада динара.

Новчана средства у износу од 14.221 хиљада се односе на динарске текуће рачуне код следећих пословних банака:

Табела број 15: Преглед новчаних средстава на текућим рачунима на дан 31.12.2019. године

у 000 динара

Пословна банка	број рачуна	износ
„Комерцијална банка“ а.д. Београд	1	7.289
„Банка Поштанска штедионица“ а.д. Београд	1	6.737
„Banca Intesa“ а.д. Београд	2	195
Укупно:	4	14.221

Новчана средства у износу од 1.013.927 хиљада динара се односе на девизне рачуне код следећих пословних банака:

Табела број 16: Преглед новчаних средстава на девизним рачунима код пословних банака приказан у финансијским извештајима и пословним књигама на дан 31.12.2019. године

у 000 динара

Р.бр.	Пословна банка	Износ
1.	„Banca Intesa“ а.д. Београд	277.040
2.	„Banca Intesa“ а.д. Београд	10
3.	„Banca Intesa“ а.д. Београд	29
4.	„Banca Intesa“ а.д. Београд	172
5.	„Banca Intesa“ а.д. Београд	20.559
6.	„Комерцијална банка“ а.д. Београд	150.511
7.	„Банка Поштанска штедионица“ а.д. Београд	16
8.	„Банка Поштанска штедионица“ а.д. Београд	513.946
9.	„Црногорска Комерцијална банка“ а.д. Подгорица	51.467
10.	„Црногорска Комерцијална банка“ а.д. Подгорица	129
11.	„Црногорска Комерцијална банка“ а.д. Подгорица	48
Свега:		1.013.927

3.1.7 Порез на додату вредност (група рачуна 27)

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Порез на додату вредност		
Потраживања за више плаћени порез на додату вредност	44.156	56.783
Свега:	44.156	56.783

Друштво је у својим пословним књигама исказало потраживања за више плаћен порез на додату вредност у износу од 44.156 хиљада динара који се највећим делом односи на разлику између претходног пореза и пореза на додату вредност обрачунат по општој стопи исказаној у пореској пријави ПДВ за период од 1. децембра до 31. децембра 2019. године у износу од 32.970 хиљада динара.

3.1.8 Активна временска разграничења (група рачуна 28 осим 288)

	<u>31.12.2019.</u>	у 000 динара <u>31.12.2018.</u>
Активна временска разграничења		
Унапред плаћени трошкови	7.831	17.290
Остала активна временска разграничења	87.341	42.848
Разграничени ПДВ	<u>25.128</u>	<u>9.956</u>
Свега:	120.300	70.094

Од укупно исказаних осталих активних временских разграничења у износу од 87.341 хиљада динара, део од 33.486 хиљада динара односи се на „Дунав осигурање“ адо Београд (осигурања од опште одговорности и одговорности из делатности и услугу добровољног здравственог осигурања), део у износу од 19.422 хиљаде динара на трошкове набавке услуга техничке подршке Top Sky АТС система по рачуну ино добављача Thales, Француска и др.

3.1.9 Основни капитал (група рачуна 30)

	<u>31.12.2019.</u>	у 000 динара <u>31.12.2018.</u>
Основни капитал		
Удели друштва са ограниченом одговорношћу	355	355
Државни капитал	1.862.848	1.862.848
Остали основни капитал	<u>10.617</u>	<u>10.617</u>
Свега:	1.873.820	1.873.820

Друштво је у пословним књигама и финансијским извештајима за 2019. годину исказало основни капитал у износу од 1.873.820 хиљада динара на коме није било промена у 2019. години.

Чланови друштва су: Република Србија 92% и Црна Гора 8%.

Чланом 9. Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе од 25. априла 2012. године одређено је:

- да укупно уписани и уплаћени новчани део основног капитала Друштва износи 5.015,62 евра у динарској противвредности од 342.998,69 динара,
- да укупно уписани и унети део неновчаног капитала Друштва износи 23.648.532,30 евра у динарској противвредности износи 1.873.819.835,23 динара;
- да основни део уписаног и уплаћеног новчаног капитала оснивача државе Црне Горе износи 401,25 евра, а основни део уписаног и унетог неновчаног капитала оснивача државе Црне Горе износи 1.891.882,58 евра, што чини 8% укупног удела у Друштву;
- да основни део уписаног и уплаћеног новчаног капитала оснивача државе Србије износи 4.614,37 евра у динарској противвредности од 315.558,77 динара, а да основни део уписаног и унетог неновчаног капитала оснивача државе Србије износи 21.756.649,72 евра, у динарској противвредности од 1.723.914.248,54 динара, што чини 92% укупног удела у Друштву.

Табела број 17: Подаци о основном капиталу

Основни капитал	Подаци о капиталу уписани у Регистар привредних субјеката код Агенције за привредне регистре		Улози оснивача-Уговор о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе	
	EUR	РСД	EUR	РСД
Новчани капитал	5.016	343.500	5.016	342.999
Неновчани капитал	23.648.532	1.873.819.835	23.648.532	1.873.819.835
Укупно:	23.653.548	1.874.163.335	23.653.548	1.874.162.834

Налаз: У пословним књигама Друштва исказани су улози у износу од 355 хиљада динара и државни капитал у износу од 1.862.848 хиљада динара. Друштво није усагласило основни капитал исказан у пословним књигама са подацима о капиталу исказаним у Уговору о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе и уписаним у Регистар који води Агенција за привредне регистре у укупном износу од 1.874.163.335 динара (новчани капитал у износу од 343.500,25 динара и неновчани капитал у износу од 1.873.819.835,03 динара), од чега је удео Републике Србије 92%, а удео Црне Горе 8% .

Ризик: Неусаглашеност података о основном капиталу указује на ризик од нетачних финансијских извештаја.

Препорука број 3: Препоручујемо Друштву да предузме мере у циљу усаглашавања података о основном капиталу.

3.1.10 Резерве (група рачуна 32)

Резерве на дан 31. децембар 2019. године износе 507.044 хиљада динара. Друштво није исказивало промене на групи рачуна 32 - Резерве у 2019. години.

3.1.11 Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме (група рачуна 330)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме		
Ревалоризационе резерве	3.385.720	3.418.341
Свега:	3.385.720	3.418.341

Ревалоризационе резерве по основу ревалоризације постројења и опреме исказане су у пословним књигама и финансијским извештајима на дан 31. децембар 2019. године у износу од 3.385.720 хиљада динара.

Током 2019. године ревалоризационе резерве су повећане за 3.625 хиљада динара и смањене за 36.246 хиљада динара. Смањење ревалоризационих резерви на рачун нераспоређеног добитка текуће године у износу од 36.246 хиљада динара извршено је по основу отуђења опреме (донација возила, мањак по попису у износу од 21 хиљаду динара отуђење отписане опреме). Наведена опрема је била исказана у пословним књигама по набавној вредности од 5.412 хиљада динара и исправци вредности од 2.765 хиљада динара.

3.1.12 Нереализовани губици по основу хартија од вредности и других компоненти осталог свеобухватног резултата (група рачуна 33 осим 330)

Нереализовани губици по основу хартија од вредности и других компоненти осталог свеобухватног резултата на дан 31. децембар 2019. године исказани су у износу од 55.946 хиљада динара.

У току 2019. године смањени су за износ од 3.015 хиљада динара, по основу актуарског добитка, по обрачуна дугорочних резервисања за отпремнине и јубиларне награде.

3.1.13 Нераспоређени добитак (група рачуна 34)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Нераспоређени добитак		
Нераспоређени добитак ранијих година	8.408.630	8.362.953
Нераспоређени добитак текуће године	<u>139.614</u>	<u>45.677</u>
Свега:	8.548.244	8.408.630

Обавеза уплате у буџет Републике Србије најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву, прописана је Законом о буџету Републике Србије који су важили у периоду од 2014-2019. године.

Одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2019. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2019. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2018. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак, односно повећа капитал, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2018. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2018. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2017. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак, односно повећа капитал, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Одредбама члана 15 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2017. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2017. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2016. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да из добити покрије губитак, односно повећа капитал, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Одредбама члана 15 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2016. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву

дужна да најкасније до 30. новембра 2016. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2015. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да остварену добит не распоређује, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Одредбама члана 16 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2015. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2015. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2014. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да остварену добит не распоређује, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Одредбама члана 15 став 2 и став 3 Закона о буџету Републике Србије за 2014. годину прописано је да су привредна друштва у којима Република Србија има учешће у власништву дужна да најкасније до 30. новембра 2014. године у буџет Републике Србије уплате најмање 50% сразмерног дела добити по завршном рачуну за 2013. годину, који у складу са законом који уређује привредна друштва припада Републици Србији као члану друштва, а да изузетно, обавезу уплате добити нема привредно друштво које уз сагласност Владе, донесе одлуку да остварену добит не распоређује, а расположива ликвидна средства употреби за финансирање инвестиција.

Друштво је исказало нераспоређени добитак ранијих година на дан 31. децембар 2019. године у износу од 8.408.630 хиљада динара на основу одлука Скупштине Друштва, којима је одређено да се утврђени добитак текуће године распоређује на нераспоређени добитак. Скупштина Друштва није донела одлуке да се, у складу са Законима о буџету Републике Србије који су важили у периоду од 2014-2019. године, најмање 50% добити исказане у финансијским извештајима за 2013-2018. годину, а која припада Републици Србији сразмерно учешћу у капиталу од 92%, што износи 1.785.745 хиљада динара, уплати у буџет Републике Србије, нити је донела одлуке да се из добити повећа капитал, а расположива ликвидна средства употребе за финансирање инвестиција, уз сагласност Владе Републике Србије.

Табела број 18: Преглед сразмерног дела нето добитка који припада Републици Србији за уплату у Буџет Републике Србије по финансијским извештајима у периоду од 2013-2018. године
у динарима

Година	Нето добитак	Република Србија (92%)	За уплату у буџет РС (50%)
2013	986.013.493	907.132.414	453.566.207
2014	1.424.013.645	1.310.092.553	655.046.277
2015	220.417.834	202.784.407	101.392.204
2016	523.986.663	482.067.730	241.033.865
2017	695.645.678	639.994.023	319.997.011
2018	31.977.887	29.419.656	14.709.828
Укупно:	3.882.055.200	3.571.490.784	1.785.745.392

Скупштина Друштва је 27. јула 2020. године донела одлуку да се утврђени добитак после опорезивања порезом на добит у финансијским извештајима Друштва за 2019. годину распоређује на нераспоређени добитак (који је кумулиран из ранијих година, а закључно са 2019. годином) тако да на дан 31. децембар 2019. године износи 8.548.243.685,67 динара.

Чланом 11. Уговора о потврђивању континуитета одређено је да Друштво обавља делатност на основу ратификованих мултилатералних споразума ради извршења преузетих међународних обавеза и своје приходе искључиво користи за обављање делатности. Ставом 2 истог члана одређено је да уколико се део прихода у току пословне године не искористи, Скупштина Друштва, по претходно прибављеном мишљењу ревизора, одлучује о расподели тако исказане годишње књиговодствене добити Друштва.

Чланом 12. Уговора о потврђивању континуитета одређено је да се део исказане књиговодствене добити по основу државног капитала Друштва распоређује:

- за повећање основног капитала и резерви Друштва, у складу са законом и одлуком Скупштине Друштва;
- запосленима у Друштву, у складу са одлуком Скупштине Друштва и колективним уговором Друштва.

Чланом 15. Уговора о потврђивању континуитета такође је одређено да Скупштина Друштва може одлучити да се исказана књиговодствена добит из члана 11. став 2. овог Уговора не дели, него да се употреби за друге намене у складу са међународно препорученом праксом.

Чланом 14. наведеног уговора уређено је да оснивачи учествују у управљању Друштвом, одлучивању о исказаној књиговодственој добити из члана 11. став 2. овог Уговора и у сношењу ризика пословања, сразмерно својим уделитема.

Република Србија има 92% , а Црна Гора 8% укупног удела у Друштву.

Чланом 23. Уговора о потврђивању континуитета је одређено да Скупштину Друштва која одлучује о расподели добити чини шест чланова, од којих по три из сваке државе оснивача. Наведено није у корелацији са чланом 14. овога уговора по коме оснивачи учествују у управљању Друштвом, сразмерно својим уделитема. Скупштина Друштва може одлучивати ако седници присуствује две трећине и више чланова. Одлуке се доносе већином гласова свих чланова Скупштине. Влада Републике Србије је закључцима од 26. маја 2014. године, 11. маја 2017. године и 29. новембра 2018. године одредила представнике Републике Србије у Скупштини Друштва. Влада Црне Горе је решењима од 14. фебруара 2013. године, 30. марта 2017. године и 18. маја 2017. године именовала три члана Скупштине Друштва.

Надзорни одбор, који према члану 34. Уговора управља Друштвом, има пет чланова од којих се четири члана бира на предлог Владе Републике Србије, а један на предлог Владе Црне Горе. Надзорни одбор може одлучивати ако седници присуствује више од (1/2) половине чланова Надзорног одбора Друштва, од тога најмање један члан-представник сваког од оснивача.

Влада Републике Србије је закључцима од 11. маја 2017. године и 8. децембра 2017. године предложила Скупштини Друштва четири члана Надзорног одбора. Влада Црне Горе је 18. маја 2017. године донела Решење о именовању једног члана Надзорног одбора Друштва.

Скупштина Друштва је дана 8. новембра 2013. године донела Одлуку број ОУ/СД-606/1 да је сагласна да Влади Републике Србије и Влади Црне Горе поднесе иницијативу да се одговарајућим актима трајно дефинишу правни положај и обавезе Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о Београд, у погледу примене одговарајућих прописа Републике Србије и прописа Црне Горе у вези са пословањем Друштва. Истог дана Друштво је Иницијативу доставило Министарству саобраћаја Републике Србије на даље поступање. До дана завршетка ове ревизије, наведена акта нису донета.

Утврђени однос између права и обавеза оснивача одређених чланом 14 Уговора о потврђивању континуитета и састава Скупштине Друштва из члана 23 истог уговора, а која представља орган управљања власника капитала који брине о правима и обавезама уговорних страна преузетих по уговору, захтева разматрање од стране Оснивача Друштва.

3.1.14 Дугорочна резервисања (група рачуна 40)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Дугорочна резервисања		
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених:		
- Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију	662.422	642.124
- Резервисања за јубиларне награде	223.160	221.989
Резервисања за трошкове судских спорова	<u>50.083</u>	<u>52.085</u>
Свега:	935.665	916.198

Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених (група рачуна 404)

Резервисања за накнаде запослених исказана са стањем на дан 31. децембар 2019. године у износу од 885.582 хиљада динара, односе се на резервисања за накнаде запослених по основу отпремнина за одлазак у пензију и по основу јубиларних награда за 10, 15, 20, 25, 30, 35 и 40 година рада у Друштву. Обрачун је извршен коришћењем метода садашње вредности будућих очекиваних исплата. Приликом одређивања садашње вредности будућих очекиваних исплата коришћена је дисконтна стопа од 3,5%, уз претпоставку да годишња стопа флукуације износи 2%, док је стопа раста зарада задржана на нултом нивоу.

Чланом 42. Колективног уговора Друштва, уређено је да запосленом коме престаје радни однос због остваривања права на пензију припада право на отпремнину у висини пет његових просечних нето зарада или пет просечних месечних зарада код Послодавца, ако је то за запосленог повољније, исплаћених за претходну календарску годину.

Чланом 46. Колективног уговора Друштва, уређено је да ће се запосленом у складу са финансијским планом доделити јубиларна награда за укупан радни стаж код Послодавца, у календарској години у којој навршава:

- 10 година - у висини 30% просечне нето зараде;
- 15 година - у висини 40% просечне нето зараде;
- 20 година - у висини 60% просечне нето зараде;
- 25 година - у висини 80% просечне нето зараде;
- 30 година - у висини 90% просечне нето зараде;
- 35 година - у висини 1 просечна нето зарада;
- 40 година - у висини 1,5 просечна нето зарада.

Надзорни одбор је на предлог Директора Друштва дана 21. фебруара 2020. године донео Одлуку о усвајању Извештаја о актуарском обрачуну резервисања по МРС 19 на име накнада запосленим за отпремнине и јубиларне награде које је израдио овлашћени актуар.

Основне актуарске претпоставке које су коришћене:

Опис	2019. година
Дисконтна стопа	3,5%
Стопа дугорочног очекиваног раста зарада	0%
Стопа годишње флукуације запослених	2%

Укидање претходно извршених резервисања за отпремнине у току 2019. године извршено је у износу од 25.922 хиљада динара. Друштво је на дан 31. децембар 2019. године повећало резервисања за отпремнине у износу од 43.435 хиљада динара и умањило за актуарски добитак у износу од 3.015 хиљада динара и извршило корекцију за износ од 5.800 хиљада динара.

У току 2019. године извршено је укидање резервисања за јубиларне награде у бруто износу од 34.409 хиљада динара и извршена су нова резервисања на дан 31. децембар 2019. године у износу од 35.579 хиљада динара.

Резервисања за трошкове судских спорова (група рачуна 405)

Друштво је у 2019. години извршило резервисања за судске спорове у износу 6.572 хиљаде динара и по том основу исказало трошкове резервисања у наведеном износу, од чега се износ од 6.066 хиљада динара односи на радни спор. У поступку ревизије презентована је Пресуда Првог основног суда у Београду од 9. фебруара 2017. године којом је наложено туженом да врати тужиоце на рад и надокнади трошкове поступка.

У току 2019. године укинута су резервисања за судске спорове у износу од 8.575 хиљада динара по основу исплате по Споразуму о накнади штете од 22. априла 2019. године у виду изгубљених зарада за период од 15. октобра 2016. године закључно са 15. мартом 2019. године у бруто износу.

3.1.15 Дугорочне обавезе (група рачуна 41)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Дугорочне обавезе		
Дугорочни кредити и зајмови у иностранству	<u>1.965.866</u>	<u>1.291.798</u>
Свега:	1.965.866	1.291.798

Дугорочне кредите и зајмове Друштва исказане у износу од 1.965.866 хиљада динара (EUR 16.717.581) на дан 31. децембар 2019. године чине обавезе према:

- Европској инвестиционој банци (EIB) у износу од 159.972 хиљаде динара, односно EUR 1.360.401 и
- Европској банци за обнову и развој (EBRD) у износу од 1.805.894 хиљаде динара, односно EUR 15.357.179.

Друштво је закључило Финансијски уговор са Европском инвестиционом банком (EIB), дана 10. јуна 2005. године, у износу од EUR 34.000.000 ради будуће модернизације и усавршавања система управљања ваздушним саобраћајем – FAMUS Пројекат, од чега је повучено EUR 32.301.204,35 у периоду од 21. децембра 2006. до 21. јуна 2012. године у шест транши. Укупно стање дуга по наведеном уговору о кредиту на дан 31. децембар 2019. године износи EUR 3.101.484, од чега се износ од EUR 1.741.082 (204.739 хиљаде динара) односи на део дугорочног кредита који доспева до једне године. (Веза: Напомена 3.1.17)

Уговором о кредиту који је закључен са Европском банком за обнову и развој (EBRD) дана 14. децембра 2017. године, одобрен је зајам у износу од EUR 35.000.000 ради модернизације система контроле летења. Укупан износ повучених средстава по наведеном уговору о кредиту на дан 31. децембар 2019. године је EUR 15.357.179, односно 1.805.894 хиљаде динара, од чега је у 2019. години повучено EUR 7.851.861, односно 925.964 хиљаде динара. Према наведеном уговору о кредиту, период отплате кредита је десет година након истека грејс периода од четири године, у 20 полугодишњих рата, у периоду од маја 2022. године до

новембра 2031. године. Уговором о кредиту уговорено је финансирање надоградње Top-Sky АТС система Корак 1, Фаза 2 и Корак 2, надоградње АFTN/АMHS система Корак 2, Contingency део.

3.1.16 Одложене пореске обавезе (група рачуна 498)

	<u>31.12.2019.</u>	у 000 динара <u>31.12.2018.</u>
Одложене пореске обавезе		
Одложене пореске обавезе	588.749	589.101
Свега:	588.749	589.101

Одложене пореске обавезе на дан 31. децембар 2019. године исказане су у износу од 588.749 хиљада динара.

Табела број 19: Преглед одложених пореских ефеката на финансијске извештаје:

Р.бр	Одложени порески ефекти	Износ у РСД
1.	Садашња књиговодствена вредност сталне имовине на дан 31. децембра 2019. године	13.618.131.908,85
2.	Садашња вредност сталне имовине за пореске сврхе на дан 31. децембра 2019. године	9.490.475.675,57
3.	Разлика (1-2)	4.127.656.233,28
4.	Стопа пореза на добит	0,15
5.	Одложене пореске обавезе (3*4)	619.148.434,99
6.	Смањење ревалоризационе резерве по основу отуђења имовине у 2019. години	36.245.905,13
7.	Износ одложене пореске обавезе - капитал	3.625.080,65
8.	Одложена пореска обавеза на дан 01. јануара 2019. године	589.101.114,19
9.	Увећање пореских обавеза преносом одложених пореских средстава на дан 1. јануара 2019. год.	27.772.412,67
10.	Стање одложених пореских обавеза на дан 31. јануар 2019. године (8+9)	616.873.526,86
11.	Део пренет на капитал	3.625.080,65
12.	Одложена пореска обавеза на дан 31.12.2019.	619.148.434,99
13.	Разлика између кумулативних и одложених пореза (12+11-10)	5.899.988,78
14.	Смањење одложених пореских обавеза	30.399.391,87
15.	Стање на дан 31.12.2019. године	588.749.043,12

3.1.17 Краткорочне финансијске обавезе (група рачуна 42)

	<u>31.12.2019.</u>	у 000 динара <u>31.12.2018.</u>
Остале краткорочне финансијске обавезе		
Део дугорочних кредита који доспева до једне године	204.739	430.982
Свега:	204.739	430.982

Остале краткорочне финансијске обавезе у износу од 204.739 хиљада динара се односе на део дугорочног кредита који доспева у 2020. години, а који је одобрила Европска инвестициона банка (ЕИВ) по уговору од 10. јуна 2005. године. (Веза: Напомена 3.1.15)

3.1.18 Примљени аванси, депозити и кауције (група рачуна 430)

Примљени аванси, депозити и кауције су на дан 31. децембар 2019. године исказане у износу од 136.040 хиљада динара и односе се на примљене авансе од купаца у земљи у износу од 55.923 хиљаде динара и примљене авансе од купаца у иностранству у износу од 80.117 хиљада динара.

3.1.19 Обавезе из пословања (група рачуна 43 осим 430)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Обавезе из пословања		
Добављачи у земљи	236.518	178.890
Добављачи у иностранству	355.646	323.918
Остале обавезе из пословања	89	89
Свега:	592.253	502.897

Обавезе према добављачима у земљи

Обавезе према добављачима у земљи у износу од 236.518 хиљада динара односе се на обавезе према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије у износу од 90.374 хиљаде динара, Компанији Дунав осигурању адо, Београд у износу од 35.050 хиљада динара, „Новател“ д.о.о. Београд у износу од 19.774 хиљаде динара, „Телеком Србија“ а.д. Београд у износу од 17.411 хиљада динара и „Belgrade Airport“ д.о.о. Београд у износу од 11.797 хиљада динара и др.

Обавезе према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије су у току 2019. године највећим делом повећане по основу расподеле прихода од терминалних накнада извршене према Одлуци о дефинисању међусобних обавеза Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада¹⁷. (Веза: Напомена 3.2.1.)

Наведеном одлуком утврђено је да висина потраживања Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије износи 10% од износа фактурисаних терминалних накнада за летове на аеродромима: Београд, Краљево, Ниш, Вршац, Батајница и Поникве, а на име извршених регулаторних и надзорних послова Директората.

Тачком 3. одлуке, одређено је да ће Агенција вршити плаћање терминалних накнада Директорату од наплаћених терминалних накнада, а у складу са кварталним извештајима о наплати терминалних накнада.

Налаз: Друштво је исказало обавезе према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије у износу од 90.374 хиљада динара, за које у поступку ревизије није презентована документација и аналитичке евиденције из којих се може утврдити датум и основ настанка наведених обавеза, нити је презентована пописна листа ових обавеза, што није у складу са одредбама чл. 8 и 16 Закона о рачуноводству и чл. 9 и 12 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем. С тим у вези, није нам пружено уверавање да је исказани износ наведених обавеза заснован на веродостојној рачуноводственој документацији.

¹⁷ „Службени гласник РС“, број 32/11

Ризик: Уколико се попис обавеза не врши на прописан начин, постоји ризик да стварно стање обавеза није усклађено са књиговодственим стањем.

Препорука број 4: Препоручујемо Друштву да на основу веродостојних рачуноводствених исправа утврди стварно стање обавеза према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије и да у пословним књигама изврши евентуалне корекције у циљу усклађивања књиговодственог са стварним стањем.

Обавезе према добављачима у иностранству

Обавезе према добављачима у иностранству у износу од 355.646 хиљада динара највећим делом се односе на следеће добављаче:

Шифра	Назив добављача	у 000 РСД	у EUR
AG011	Агенција за цивилно ваздухопловство Црне Горе	95.655	813.441,80
FR001	Frequentis AG Austria	74.390	632.609,43
TA002	Thales, France	55.839	474.847,11
IN036	Indra Navia AS (Park Air System AS) Норвешка	30.613	260.326,95
IB 001	IBL Software Engineering, spol. s.r.o. Норвешка	26.139	222.287,04
FR006	Frequentis Comsoft Gmbh, Немачка	13.735	116.799,00
HA01	Haysys Limited, United Kingdom	11.751	99.930,82
SI008	Siatm, Шведска	10.437	88.759,75
	Остали	37.087	315.489,20
Укупно:		355.646	3.024.491,10

Обавезе према Агенцији за цивилно ваздухопловство Црне Горе у износу од 95.655 хиљада динара су настале расподелом прихода регулисаном Правилником о висини накнаде по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада, којим је прописана висина накнаде по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада, које од оператора ваздухоплова наплаћује провајдер ваздухопловних услуга—Агенција за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. за пружање услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја у области терминалних контрола летења.

Висина накнаде за пружање услуга контроле летења за ваздухоплове који полећу или слећу на Аеродром Подгорица и Аеродром Тиват, као приход Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе, износи 10% од износа терминалних накнада.

Налаз: Друштво је исказало обавезе према Агенцији за цивилно ваздухопловство Црне Горе у износу од 95.655 хиљада динара, за које у поступку ревизије није презентована документација и аналитичке евиденције из којих се може утврдити датум и основ настанка наведених обавеза, нити је презентована пописна листа ових обавеза, што није у складу са одредбама чл. 8 и 16 Закона о рачуноводству и чл. 9 и 12 Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем. С тим у вези, није нам пружено уверавање да је исказани износ наведених обавеза заснован на веродостојној рачуноводственој документацији.

Ризик: Уколико се попис обавеза не врши на прописан начин, постоји ризик да стварно стање обавеза није усклађено са књиговодственим стањем.

Препорука број 5: Препоручујемо Друштву да на основу веродостојних рачуноводствених исправа утврди стварно стање обавеза према Агенцији за цивилно ваздухопловство Црне

Горе и да у пословним књигама изврши евентуалне корекције у циљу усклађивања књиговодственог са стварним стањем.

3.1.20 Остале краткорочне обавезе (група рачуна 44, 45 и 46)

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
		у 000 динара
Остале краткорочне обавезе		
Обавезе по основу зарада и накнада зарада	431.368	66
Друге обавезе	<u>50.733</u>	<u>15.213</u>
Свега:	482.101	15.279

Обавезе по основу зарада и накнада зарада у износу од 431.368 хиљада динара односе се на обавезе за зараде и накнаде зарада, са порезима и доприносима за месец децембар 2019. године и то:

- нето зараде запослених у износу од 267.967 хиљада динара за обављени рад и време проведено на раду за месец децембар 2019. године;
- порез и доприноси на зараде на терет запослених и на терет послодавца у износу од 159.976 хиљада динара;
- нето накнада зарада које се рефундирају, односно за боловања преко 30 дана у бруто износу од 3.425 хиљада динара;

Друге обавезе исказане у износу од 50.733 хиљаде динара на дан 31. децембар 2019. године чине:

- камате по основу кредита од „European Bank for reconstruction and development“ (EBRD) и „European Investment Bank“ (EIB) које доспевају у 2020. години у износу од 5.990 хиљада динара и провизија у износу од 11 хиљада динара;
- обавезе у износу од 5.927 хиљада динара односе се на обавезе за солидарне помоћи у износу од 1.949 хиљада динара; обавезе за накнаду трошкова превоза на радно место и са радног места за месец децембар 2019. године износ од 2.639 хиљада динара; продужење важности дозволе за 35 лица износ од 779 хиљада динара; 560 хиљада динара за обавезе према запосленима на име службених путовања;
- обавезе за накнаде члановима Скупштине Друштва за месец децембар 2019. године у износу од 1.661 хиљада динара;
- обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима у нето износу од 5.453 хиљада динара, од чега се на уговоре о делу односи 2.792 хиљада динара; уговоре о привременим и повременим пословима 1.653 хиљада динара; уговоре о допунском раду за седам лица у укупном износу од 846 хиљада динара; једну стипендију 132 хиљаде динара, волонтере 30 хиљада динара;
- остало у износу од 31.691 хиљада динара.

3.1.21 Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине (група рачуна 48)

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
		у 000 динара
Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине		
Обавезе за порез на добит	18.398	31.495
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине	822	769
Друге непоменуте обавезе	<u>5.658</u>	<u>2.397</u>
Свега:	24.878	34.661

Обавезе за порезе, царине и друге дажбине у износу од 822 хиљаде динара највећим делом односе се на обавезе за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом за месец децембар 2019. године у износу од 737 хиљада динара и друго.

Друге непоменуте обавезе исказане у износу од 5.658 хиљада динара чине обрачунати порези и доприноси на зараде, накнаде зарада и остала лична примања за децембар 2019. године.

3.1.22 Пасивна временска разграничења (група рачуна 49 осим 498)

Пасивна временска разграничења у износу од 30.857 хиљада динара се односе на разграничене обавезе за порез на додату вредност од 20% у износу од 20.828 хиљада динара, обрачунате приходе будућег периода у износу од 1.640 хиљада динара, одложене приходе по основу примљених донација у опреми у износу од 3.742 хиљаде динара и др.

3.2 Биланс успеха

3.2.1 Приходи од продаје производа и услуга (група рачуна 61)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Приходи од продаје производа и услуга		
Приходи од услуга (купци у земљи)	1.090	1.090
Приходи од услуга (купци у земљи)- терминалне накнаде	449.071	363.161
Приходи од рутних накнада - CRCO	7.794.168	7.642.781
Приходи од извршених услуга (БиХ)	723.118	673.618
Приходи од терминалних накнада (инострани корисници услуга)	<u>763.448</u>	<u>635.844</u>
Свега:	9.730.895	9.316.494

Друштво је исказало приходе од продаје производа и услуга у износу од 9.730.895 хиљада динара у пословним књигама и финансијским извештајима за 2019. годину које чине:

	у 000 динара
Опис	Износ
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	450.161
Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	9.280.734
Укупно:	9.730.895

Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту

Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту у износу од 450.161 хиљада динара чине приходи од терминалних накнада (купци у земљи) у износу од 449.071 хиљада динара и приходи од закупа у износу од 1.090 хиљада динара.

Приходи од терминалних накнада

Приходи од терминалних накнада у укупном износу од 449.071 хиљада динара остварени су од домаћих корисника ваздухоплова који плаћају накнаду (терминалну накнаду) за коришћење услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја у области терминалних контрола летења, у складу са Одлуком о висини накнада за коришћење услуга обезбеђења ваздушног

саобраћаја у области терминалних контрола летења.¹⁸ У складу са наведеном Одлуком, терминалне накнаде обрачунавају се за пружене услуге контроле летења ваздухоплова који полећу са или слећу на аеродроме: Београд, Краљево, Ниш, Подгорица, Тиват, Вршац и Батајница.

Тачком 13. наведене одлуке уређено је да су од плаћања терминалне накнаде изузети летови који се обављају по правилима визуелног летења на аеродромима - Краљево, Ниш, Подгорица, Тиват и Вршац, летови ваздухоплова чија је максимална сертификована маса при полетању мања или једнака од 2 тоне, летови који се обављају искључиво ради калибраже навигационих уређаја, војни ваздухоплови који обављају летове за потребе летачке обуке и тренаже, летови који се обављају за потребе званичних мисија, летови ваздухоплова овлашћених и ангажованих у поступку трагања и спасавања.

У вези обрачуна терминалних накнада у 2019. години донет је:

- Закључак Владе Републике Србије број 343-7454/2019-1 од 25. јула 2019. године који се односи на обрачун терминалних накнада за услуге које Друштво пружа у области терминалних контрола летења ваздухопловима који за полетање и слетање користе аеродроме у Републици Србији и

- Одлука о начину обрачуна терминалне накнаде за коришћење услуга у ваздушној пловидби број 07-3792 коју је донела Влада Црне Горе 5. септембра 2019. године.

Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту

Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту у износу од 9.280.734 хиљаде динара односе се на следеће:

у 000 динара

Опис	Износ
Приходи од рутних накнада	7.794.168
Приходи од извршених услуга контроле летења изнад дела ваздушног простора Босне и Херцеговине	723.118
Приходи од терминалних накнада (иностранци корисници услуга)	763.448
Укупно:	9.280.734

Приходи од рутних накнада

Приходи од рутних накнада у износу од 7.794.168 хиљада динара односе се на накнаде које Друштво наплаћује корисницима услуга у ваздушном простору у надлежности Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о. (за зону наплате Србије, Црне Горе, Косово/КФОР).

Република Србија је од 1. јула 2007. године интегрисана у заједнички систем наплате рутних накнада Европске организације за безбедност ваздушног саобраћаја EUROCONTROL, на основу Мултилатералног споразума. Од тада фактурисање и наплату рутних накнада за област информисања у лету (FIR Београд) преузима Централни биро за наплату рутних накнада – CRCO (Central Route Charges Office) који обрачунава, фактурише, наплаћује рутне накнаде од корисника ваздухопловних услуга.

Након извршеног обрачуна, електронским путем преко интернет портала ETNA (Exstranet To National Administration) CRCO ставља на располагање Друштву извештаје на основу којих

¹⁸ „Службени гласник РС“, бр 91/06 и 45/07.

Друштво у својим пословним књигама, једном месечно евидентира приходе од рутних накнада.

3.2.2 Други пословни приходи (група рачуна 65)

Други пословни приходи исказани су у Билансу успеха за период од 01.01.2019. до 31.12.2019. године у износу од 321.059 хиљада динара и пословним књигама по следећим основама:

Табела број 20: Други пословни приходи

у 000 динара

Р. бр.	Опис	Износ
1.	летење на авиону (Вршац)	63.461
2.	школовање Мостар	50.469
3.	пружање радарских података	48.134
4.	теоретска настава (Вршац)	28.759
5.	комуникација земља ваздух	19.904
6.	симулатор (Вршац)	17.429
7.	школовање контр.самофин.	14.801
8.	калибража	61.379
9.	поправка авиона-Вршац	6.646
10.	приходи од закупа	1.804
11.	остало	8.273
Укупно:		321.059

3.2.3 Трошкови материјала (група рачуна 51 осим 513)

у 000 динара

31.12.2019. **31.12.2018.**

Трошкови материјала

Трошкови материјала за одржавање хигијене	1.211	46
Трошкови канцеларијског материјала	2.330	2.052
Трошкови резервних делова	74.935	60.213
Трошкови осталог режијског материјала	3.787	2.660
Трошкови осталог режијског материјала (гардероба/униформа и остало)	3.958	1.232
Трошкови осталог режијског материјала - штампарија	<u>332</u>	<u>120</u>
Свега:	86.553	66.323

Трошкове материјала исказане у пословним књигама и финансијским извештајима за 2019. годину у износу од 86.553 хиљаде динара чине трошкови резервних делова у износу од 74.935 хиљада динара, трошкови канцеларијског материјала у износу од 2.330 хиљада динара, трошкови материјала за одржавање хигијене у износу од 1.211 хиљада динара и др.

3.2.4 Трошкови горива и енергије (група рачуна 513)

у 000 динара

31.12.2019. **31.12.2018.**

Трошкови горива и енергије

Трошкови електричне енергије	92.083	88.580
Други трошкови погонског горива (гас, угаљ, нафта и њени деривати итд.)	1.514	1.642
Трошкови употребљене паре и топле воде-грејање	5.916	5.990
Трошкови горива за возила	17.396	17.116
Други трошкови горива и енергије	<u>35.872</u>	<u>30.335</u>
Свега:	152.781	143.663

Трошкови електричне енергије у износу од 92.083 хиљаде динара односе се на трошкове испоручене електричне енергије у Републици Србији у износу од 80.267 хиљада динара и трошкове рефундације електричне енергије по рачунима Аеродрома Црне Горе у износу од 11.816 хиљада динара.

3.2.5 Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи (група рачуна 52)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи		
Трошкови зарада и накнада зарада (брuto)	4.886.579	4.663.300
Трошкови зарада на терет послодавца	696.459	691.710
Трошкови накнада по уговору о делу	48.280	38.198
Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	32.869	11.674
Трошкови накнада физичким лицима по уговору о допунском раду и стручном оспособљавању	22.294	13.563
Трошкови накнада директору, односно члановима Надзорног одбора и Скупштине Друштва	44.714	43.252
Остали лични расходи и накнаде трошкова запослених	<u>488.697</u>	<u>536.306</u>
Свега:	6.219.892	5.998.003

Друштво обрачунава и исплаћује зараде, накнаде зарада и остале личне расходе у складу са Законом о раду, уговорима о раду, Колективним уговором закљученим 29. јануара 2018. године између Синдиката контроле летења и Независног синдиката контроле летења са једне стране, и Друштва са друге стране и припадајућим анексима од 21. децембра 2018. године и 30. маја 2019. године.

Колективним уговором Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд уређена су права, обавезе и одговорности запослених из радног односа и друга питања од значаја за запослене и послодавца.

Чланом 27. Колективног уговора одређено је да се укупан износ средстава за исплату зарада запослених утврђује Финансијским планом, тако да не буде мањи од 50% нити већи од 60% од планираних прихода послодавца.

Чланом 33. Колективног уговора Друштва уређено је да се основна зарада запосленог увећава за 0,5% за сваку навршену годину рада, оствареног у радном односу, увећаног за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем и да је максималан проценат увећања основне зараде по основу минулог рада 20%.

Одредбама члана 34. Колективног уговора Друштва уређено је да се основна зарада увећава за:

- рад на дан државног или верског празника за који је законом прописано да је нерадни дан, за 150%;
- прековремен рад, за 30%
- рад ноћу, за 30%.

Ако се истовремено стекну услови за увећање зараде по више основа, проценат увећања зараде се утврђује у висини збира процента увећана по сваком од основа.

У току летње сезоне, због комплексности и сложености обављања послова контролора летења у условима повећаног интензитета саобраћаја, у периоду од 1. маја до 31. октобра, послодавац ће, на предлог директора Сектора за обласну контролу летења и директора

Сектора за терминалне и аеродромске контроле летења, посебном одлуком имаоцима дозволе контролора летења увећати зараду до 30% основне зараде и то за месец јун, јул, август и септембар.

Директор Друштва је дана 2. јула 2019. године донео Одлуку број ХУМ-00-15/308 да се због комплексности и сложености послова и рада у условима повећаног интензитета саобраћаја у току јуна 2019. године увећава зарада свим имаоцима дозволе контролора летења са важећим овлашћењима, додатим и посебним овлашћењима за месец јун 2019. године, и то тако што се основна зарада увећава за:

- 30% имаоцима овлашћења за рад КЛ ACS, APS-TCL Београд;
- 20% имаоцима овлашћења за рад КЛ APS-TCL Подгорица, АРР Подгорица, ADI/TWR Подгорица,
- 15% имаоцима овлашћења за рад КЛ APS-SRA/PAR Батајница, АРР Батајница, ADI/TWR Батајница; APS-SRA/PAR Краљево, АРР Краљево, ADI/TWR Краљево; АРР Ниш, ADI/TWR Ниш, АРР Вршац, ADI/TWR Вршац, АРР Поникве, ADI/TWR Вршац Поникве.

Чланом 42. Колективног уговора Друштва регулисано је да право на отпремнину по основу пензионисања припада запосленом у висини од пет његових месечних нето зарада исплаћених за претходну календарску годину, док је чланом 43. регулисано право на стимулативну отпремнину коју је друштво исплатило за пет запослених у износу од 4.832 хиљаде динара.

Чланом 53. Колективног уговора Друштва регулисано је да запослени има право на накнаду трошкова исхране у току рада, у износу од 700 динара, за сваки дан проведен на раду, док је чланом 54. регулисано да запослени има право на регрес за коришћење годишњег одмора у висини од најмање 50% просечне месечне нето зараде исплаћене код послодавца у претходних 12 месеци у којем се исплаћује регрес. Регрес се исплаћује једнократно, уз исплату зараде за месец јун текуће године.

Трошкови зарада и накнада зарада (брuto) у износу од 4.886.579 хиљада динара односе се на следеће:

у 000 динара

Р.бр.	Опис	Износ
1.	Трошкове нето зарада	3.662.097
2.	Трошкове пореза на зараде	491.284
3.	Трошкове доприноса на зараде на терет запослених	733.198
Укупно:		4.886.579

Трошкови нето зарада исказани у пословним књигама и финансијским извештајима у укупном износу од 3.662.097 хиљада динара се односе на трошкове нето зарада за запослене у Србији у износу од 3.299.074 хиљада динара, за запослене у Црној Гори односи се износ од 361.820 хиљада динара и 1.203 хиљада динара за накнаду штете за неискоришћени регрес за 2019. годину.

Просечан број запослених у току 2019. године према подацима Друштва је 927.

Просечна нето зарада у 2019. години износи 328 хиљада динара.

У току 2019. године код 23 запослена лица је престао радни однос у Друштву, док је број новозапослених 34.

Трошкови уговора о делу у 2019. години износе 48.280 хиљада динара. Друштво је ангажовало 41 физичко лице по основу уговора о делу, ради обављања следећих послова: обуке, услуге спровођења интерне контроле и мера обезбеђивања објекта Друштва на територији Црне Горе, услуга одржавања књиговодственог програма за основна средства за

период од три године закључен у 2017. години, услуге чувара радио фарова у Републици Србији и Црној Гори, услуге на изради предлога подзаконских аката из области цивилно-војне координације, оперативних докумената у оквиру управљања ваздушним простором, изради оперативних процедура у оквиру управљања ваздушним саобраћајем и др.

Трошкови накнада по уговорима о привременим и повременим пословима у износу од 32.869 хиљада динара односе се на ангажована лица у Србији у износу од 23.430 хиљада динара, ангажована лица у Црној Гори у износу од 7.131 хиљада динара и трошкове службених путовања ангажованих лица по уговорима о привременим и повременим пословима у износу од 2.308 хиљада динара.

Друштво је по основу уговора о обављању привремених и повремених послова ангажовало физичка лица која су за Друштво обављала следеће послове на територији Републике Србије:

- псеудо-пилот у Центру контроле летења Београд и Центру за обуку ANS особља,
- припремне обуке за контролоре летења и практичног дела обуке, континуиране обуке контролора летења, као и обуке за стицање овлашћења за контролоре летења;
- израда процеса (процедура);
- пружање услуга текућег одржавања хигијене у објектима Друштва;
- инструктор теоријске обуке и друго.

Друштво је по основу уговора о обављању привремених и повремених послова ангажовало физичка лица која су за Друштво обављала следеће послове на територији Црне Горе:

- пружање услуга текућег одржавања хигијене у објектима Терминалне контроле летења Подгорица и Терминалне контроле летења Тиват;
- возач у Терминалној контроли летења Подгорица и друго.

Трошкови накнада физичким лицима ангажованим по уговорима о допунском раду у 2019. години исказани су у износу од 15.234 хиљада динара (брuto), односно 9.633 хиљада динара нето за 16 ангажованих лица, са којима је Друштво закључило уговоре о допунском раду за обављање посла до једне трећине пуног радног времена.

Друштво је по основу уговора о обављању допунског рада ангажовало физичка лица која су за Друштво обављала следеће послове:

- послови из делокруга рада шефа смене и инструктора контроле летења у укупном трајању од 13 радних часова у току једне радне недеље од 12. децембра 2019. године;
- спровођење обуке – инструктор на обуци кандидата за стицање дозволе пилота у SMATSA ваздухопловној академији и друго у укупном трајању од 13 радних часова у току једне радне недеље од 3. јануара 2019. године;
- анализа постојећег ИТ система и решења и унапређења, односно израда информационе архитектуре Друштва и софтверског решења у делу управљања имовином и друго у укупном трајању од 13 радних часова у току једне радне недеље од 1. фебруара 2019. године и друго.

Висина накнада за рад чланова Надзорног одбора Друштва уређена је Одлуком Скупштине од 30. марта 2015. године и појединачним Уговорима о регулисању права, обавеза и одговорности закљученим са члановима Надзорног одбора, и то:

- за председника месечна накнада у висини једне и по просечне нето зараде исплаћене у Друштву за месец за који се исплаћује накнада;
- за чланове месечна накнада у висини једне просечне нето зараде исплаћене у Друштву за месец за који се исплаћује накнада;
- за члана који је резидент Црне Горе месечна накнада у висини једне просечне нето зараде исплаћене у Друштву за месец за који се исплаћује накнада, увећана за припадајуће пореске обавезе у складу са Законом о порезу на доходак физичких лица у Црној Гори.

Трошкови накнада за рад чланова органа управљања, односно председнику и члановима Надзорног одбора у износу од 33.230 хиљада динара чине бруто накнаде председнику и члановима (четири) Надзорног одбора у износу од 32.556 хиљада динара и накнаде осталих трошкова члановима Надзорног одбора у износу од 674 хиљада динара.

Скупштина Друштва

Чланом 54 Уговора о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе од 25. априла 2012. године, уређено је право чланова Скупштине Друштва на накнаду, а која се утврђује годишњом одлуком Скупштине Друштва, на предлог Надзорног одбора, а на основу резултата пословања у претходној години.

За чланове Скупштине Друштва у 2019. години утврђене су накнаде у висини износа две просечне месечне зараде исплаћене у Друштву, за претходна три месеца (октобар, новембар и децембар), с тим да је за чланове Скупштине Друштва који су резиденти Црне Горе, ова накнада увећана за припадајуће пореске обавезе у складу са Законом о порезу на доходак физичких лица Црне Горе.

Трошкови накнада члановима Скупштине Друштва у 2019. години у износу од 11.484 хиљада динара односе се на бруто накнаде шест чланова Скупштине Друштва (три представника Републике Србије и три представника Црне Горе) у износу од 11.124 хиљада динара, а износ од 361 хиљаде динара се односи на накнаде осталих трошкова чланова Скупштине Друштва.

Остали лични расходи и накнаде трошкова запослених исказани у пословним књигама и финансијским извештајима у износу од 488.697 хиљада динара чине:

- остали лични расходи и накнаде - отпремнине за пет запослених у износу од 4.832 хиљада динара;
- солидарне помоћи у износу од 61.773 хиљаде динара;
- тршкови службених путовања у износу од 144.484 хиљаде динара;
- накнаде трошкова превоза за долазак на радно место и одлазак са радног места у износу од 43.579 хиљада динара;
- остале накнаде трошкова запослених - добровољно здравствено осигурање, добровољно пензијско осигурање и друго у износу од 234.029 хиљада динара.

3.2.6 Трошкови производних услуга (група рачуна 53)

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
		у 000 динара
Трошкови производних услуга		
Трошкови транспортних услуга	139.395	114.243
Трошкови услуга одржавања	682.380	454.279
Трошкови закупнина	489.156	463.123
Остали трошкови производних услуга	<u>84.356</u>	<u>75.156</u>
Свега:	<u>1.395.287</u>	<u>1.106.801</u>

Друштво је у пословним књигама исказало трошкове транспортних услуга у износу од 139.395 хиљада динара који се односе на трошкове телефона, интернета, поштанских услуга и др. у Републици Србији у износу од 120.093 хиљаде динара и Црној Гори (представништво) у износу од 19.302 хиљаде динара.

Трошкови услуга одржавања у износу од 682.380 хиљада динара односе се на услуге одржавања основних средстава пружених од стране инодобављача Thales Француска, Aerodata Немачка, Alsim, Француска и др.

Од укупно исказаних трошкова закупнина у износу од 489.156 хиљада динара, део од 441.084 хиљаде динара односи се на закуп непокретности у јавној својини Републике Србије, корисника Министарства одбране, у складу са Уговором од 29. августа 2018. године, закљученим између Републичке дирекције за имовину Републике Србије и Контроле летења Србије и Црне Горе „SMATSA“ д.о.о, Београд.

3.2.7 Трошкови амортизације (група рачуна 540)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Трошкови амортизације		
Трошкови амортизације некретнина, постројења и опреме	1.163.282	1.071.073
Свега:	1.163.282	1.071.073

Трошкови амортизације исказани у износу од 1.163.282 хиљаде динара односе се на:

у 000 динара

Назив	Износ
Нематеријална имовина	26.796
Грађевински објекти	173.558
Опрема	961.680
Улагања на туђим некретностима, постројењима и опреми	1.207
Амортизација расходоване опреме	41
Укупно:	1.163.282

Друштво је 22. јула 2020. године донело Правилник о рачуноводству и рачуноводственим политикама, који се примењује на финансијске извештаје за 2019. годину, а којим су промењене стопе амортизације за нематеријалну имовину и некретнине, постројења и опрему.

У пословним књигама Друштва на дан 31. децембар 2019. године исказани су већи трошкови амортизације за износ од 4.077 хиљада динара. (Веза: Напомена 3.1.1)

3.2.8 Трошкови дугорочних резервисања (група рачуна 541 до 549)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Трошкови дугорочних резервисања		
Резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију	49.235	64.434
Резервисања за јубиларне награде	35.579	50.833
Остала краткорочна резервисања - судски спорови	<u>6.572</u>	<u>13.353</u>
Свега:	91.386	128.620

Друштво је у 2019. години исказало трошкове резервисања за отпремнине приликом одласка у пензију у износу од 49.235 хиљада динара и за јубиларне награде у износу од 35.579 хиљада динара. (Веза: Напомена 3.2.8.)

Трошкови резервисања за судске спорове, исказани у износу од 6.572 хиљаде динара, највећим делом се односе на судски спор где је првостепеном пресудом наложено Друштву да врати 12 тужилаца на рад и надокнади трошкове поступка у износу од 6.066 хиљада динара. (Веза: Напомена 3.1.14)

3.2.9 Нематеријални трошкови (група рачуна 55)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Нематеријални трошкови		
Трошкови непроизводних услуга	74.286	85.210
Трошкови репрезентације	17.772	13.257
Трошкови осигурања	123.504	123.860
Трошкови платног промета	40.021	36.491
Трошкови чланарина	7.746	8.758
Трошкови пореза	49.621	38.633
Остали нематеријални трошкови	<u>462.672</u>	<u>425.039</u>
Свега:	775.622	731.248

Трошкови непроизводних услуга у износу од 74.286 хиљада динара односе се на трошкове стручног образовања запослених у иностранству у износу од 17.916 хиљада динара, трошкове услуга чишћења у износу од 15.965 хиљада динара и др.

Трошкови стручног образовања запослених у иностранству у износу од 17.916 хиљада динара највећим делом односе се на следеће:

- износ од 4.236 хиљада динара по Уговору о јавној набавци -Обука пилота на симулатору летења, који је закључен са Flight Safety International USA, од 27. августа 2018. године;
- курсеви енглеског језика за контролоре летења у износу од 4.344 хиљаде динара по рачунима MLS International LTD из Уједињеног Краљевства од 29. новембра 2019. године за 11 полазника и од 13. децембра 2019. године за 12 полазника;
- трошкове тестирања кандидата у поступку регрутације нове класе контролора летења у износу од 5.903 хиљаде динара, по рачуну Eurocontrol, Брисел Белгија од 31. децембра 2019. године.

Трошкови услуга чишћења у износу од 15.965 хиљада динара односе се на услуге одржавања хигијене у објектима Друштва, сходно Уговору о јавној набавци од 5. априла 2019. године закљученим са „Atalian Global Services-RS“ д.о.о. Београд.

Трошкови осигурања у износу од 123.504 хиљаде динара односе се на Уговор о јавној набавци од 13. децембра 2017. године закључен са Компанијом Дунав осигурање а.д.о. Београд за услуге осигурања од одговорности из делатности, имовине и лица и др.

Остали нематеријални трошкови у износу од 462.672 хиљаде динара, односе се:

- на кварталне трошкове EUROCONTROL-а у износу од 320.247 хиљада динара,
- 10% од износа фактурисаних терминалних накнада у износу од 89.508 хиљада динара, који представљају потраживања Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по Одлуци о дефинисању међусобних обавеза Агенције за контролу летења Србије и Црне Горе д.о.о. и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада¹⁹ за летове на аеродромима: Београд, Краљево, Ниш, Вршац, Батајница и Поникве.
- 10% од износа фактурисаних терминалних накнада за летове на аеродромима: Тиват и Подгорица у износу од 31.784 хиљаде динара који представљају потраживања Агенције за цивилно ваздухопловство Црне Горе према Правилнику о висини накнаде по основу учешћа у расподели прихода од терминалних накнада²⁰ и др.

¹⁹ „Службени гласник РС“, број 32/11

²⁰ „Службени лист Црне Горе“, број 2/12

3.2.10 Финансијски приходи (група рачуна 66)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Финансијски приходи		
Приходи од камата	38.225	7.914
Позитивне курсне разлике	21.788	15.966
Приходи по основу ефеката валутне клаузуле	<u>28</u>	<u>91</u>
Свега:	60.041	23.971

Приходи од камата, исказани у износу 38.225 хиљада динара највећим делом се односе на наплаћене законске затезне камате од „Montenegro Airlines“ а.д. Подгорица, у износу од 29.543 хиљаде динара дана 4. марта 2019. године, обрачунату камату у 2019. години од Eurocontrola у износу од 4.076 хиљада динара и друго.

Позитивне курсне разлике, исказане у износу од 21.788 хиљада динара, се односе на ефекте промена девизних курсева на дан доспећа, односно на дан биланса стања по свим ставкама чије се измирење захтева у инострану валути (по обавезама и потраживањима, у укупном износу од 21.284 хиљаде динара и од новчаних средстава у износу од 505 хиљада динара).

3.2.11 Финансијски расходи (група рачуна 56)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Финансијски расходи		
Расходи камата	47.670	40.948
Негативне курсне разлике	23.019	17.944
Расходи по основу ефеката валутне клаузуле	<u>1</u>	<u>35</u>
Свега:	70.690	58.927

Расходи камата у износу од 47.670 хиљада динара односе се на обрачунату редовну камату по уговорима о дугорочним кредитима у износу од 47.556 хиљада динара, на обрачунату затезну камату од 68 хиљада динара и расходе камата по обавезама за порезе, доприносе и друге дажбине од 46 хиљада динара.

Преглед расхода камата у 2019. години по уговорима о кредитима који су закључени са:

	у 000 динара
Европска инвестициона банка (EIB)	24.695
Европска банка за обнову и развој (EBRD)	22.861
Укупно:	47.556

Камата која се односи на 2019. годину, а доспева за плаћање у 2020. години износи 9.530 хиљада динара.

3.2.12 Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз Биланс успеха (група рачуна 683 и 685)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Приходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз Биланс успеха		
Приходи од усклађивања вредности потраживања од купаца-домаћи	0	9.445
Приходи од усклађивања вредности потраживања од купаца-ино	230.483	83.836
Приходи од усклађивања вредности потраживања по основу камата CRCO	0	347
Приходи од усклађивања вредности потраживања по основу камата ВиН	0	<u>36</u>
Свега:	230.483	93.664

Од укупно исказаних прихода од усклађивања вредности потраживања у износу од 230.483 хиљаде динара, део од 206.813 хиљада динара односи се на уплату компаније „Montenegro Airlines“ ад Црна Гора, дана 4. марта 2019. године по фактурама од 6. фебруара 2013 године до 7. октобра 2016. године и укидање исправке вредности потраживања извршене у ранијим годинама.

3.2.13 Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз Биланс успеха (група рачуна 583 и 585)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Расходи од усклађивања вредности остале имовине која се исказује по фер вредности кроз Биланс успеха		
Обезвређење потраживања од купаца у земљи	24.780	3.097
Обезвређење потраживања од купаца у иностранству	<u>83.886</u>	<u>32.869</u>
Свега:	108.666	35.966

Расходи од усклађивања вредности остале имовине у износу од 108.666 хиљада динара се односе на индиректан отпис потраживања за терминалне накнаде извршен на основу Одлуке Надзорног одбора од 21. фебруара 2020. године и то:

- потраживања од купаца у земљи по основу терминалних накнада у износу од 24.780 хиљада динара, од чега се највећи део односи на исправку вредности потраживања од „Air Serbia“ Београд у износу од 19.920 хиљада динара, „Air Pink“ д.о.о. у износу од 4.797 хиљада динара и др.

- потраживања од купаца у иностранству по основу терминалних накнада, од чега се износ од 44.027 хиљаде динара односи на потраживања „Montenegro Airlines“, Црна Гора. (Веза: Напомене број 3.1.4)

3.2.14 Остали приходи (група рачуна 67 и 68 осим 683 и 685)

	у 000 динара	
	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Остали приходи		
Наплаћена отписана потраживања	3.333	0
Приходи од смањења обавеза	33	21.055
Остали непоменути приходи	<u>3.363</u>	<u>4.518</u>
Свега:	6.729	25.573

Друштво је исказало остале непоменуте приходе на дан 31. децембар 2019. године у укупном износу од 3.363 хиљаде динара, са следећом структуром:

Табела број 21: Структура осталих прихода

у 000 динара

Назив	2019. година	2018. година
Приходи од наплаћених пенала, казни, штета и слично од других лица	1.273	1.373
Приходи по основу накнаде штете од правних и физичких лица	216	0
Приходи по основу накнада штете од запослених	211	0
Остало	1.663	3.145
Укупно:	3.363	4.518

Наплаћена отписана потраживања у износу 3.333 хиљаде динара односе се на уплату дела дуга за рутне накнаде авиокомпаније „Аеро Fligh gmbh&Co“ из Немачке који је био отписан.

3.2.15 Остали расходи (група рачуна 57 и 58 осим 583 и 585)

у 000 динара

31.12.2019. **31.12.2018.**

Остали расходи

Губици по основу расхоровања и продаје нематеријалне имовине, некретина, постројења и опреме	2.752	4.007
Губици по основу расхоровања и продаје биолошких средстава	168	0
Губици од продаје материјала	0	4.036
Мањкови средстава	6	8
Расходи по основу директних отписа потраживања	22.164	75.707
Остали непоменути расходи	<u>52.100</u>	<u>66.790</u>
Свега:	77.190	150.548

Остали расходи исказани у пословним књигама и финансијским извештајима у укупном износу од 52.100 хиљада динара највећим делом се односе на:

- донацију Клиничком центру Србије – Клиника за очне болести за куповину хируршког симулатора за хирургију катаракте у новчаном износу од EUR 181.400, односно 21.318 хиљада динара за коју је Надзорни одбор донео Одлуку број ОУ/НО 715/6 дана 29. новембра 2019. године, а на основу које је Друштво закључило Уговор о донацији дана 16. децембра 2019. године са Клиничким центром Србије;
- донацију Кошаркашком савезу Србије у новчаном износу од 10.000 хиљада динара као помоћ у организацији Европског првенства у кошарци за сениоре за коју је Надзорни одбор донео Одлуку број ОУ/НО 363/2 дана 10. маја 2019. године, а на основу које је Друштво закључило Уговор о донацији дана 13. маја 2019. године;
- донацију у новчаном износу од 6.000 хиљада динара фондацији „BSD“ из Београда за организовање скупа под називом „двадесет година од НАТО бомбардовања СРЈ – Глобална криза међународног права и путеви за њено превазилажење“ за коју је Надзорни одбор донео Одлуку број дана 6. марта 2019. године, а на основу које је Друштво закључило Уговор о донацији дана 11. марта 2019. године и друго.

3.2.16 Порески расход периода (група рачуна 721)

у 000 динара

	<u>31.12.2019.</u>	<u>31.12.2018.</u>
Порески расход периода		
Порески расход периода	37.365	220.780
Свега:	37.365	220.780

Порески расход периода у износу од 37.365 хиљада динара односи се на порез на добит за 2019. годину, исказан у Пореској пријави за утврђивање пореза на добит правних лица.

3.3 Извештај о осталом резултату

У складу са чланом 2 Закона о рачуноводству и Одељком 7 МРС 1 - Презентација финансијских извештаја, Извештај о осталом резултату треба да пружи информације о укупном нето свеобухватном добитку или губитку за извештајни период, а његову структуру чине ставке прихода и расхода (укључујући и рекласификације услед кориговања) које нису признате у Билансу успеха. Компоненте осталог резултата чине ставке које се, према захтевима појединих МСФИ, признају у оквиру капитала. Анализом позиција исказаних у Извештају о осталом резултату за 2019. годину, утврђено је да је предметни извештај састављен у складу са прописима који га уређују.

3.4 Извештај о променама на капиталу

Спровођењем поступка ревизије и анализом исказаних позиција у Извештају о променама на капиталу за 2019. годину утврђено је да предметни извештај, одражава финансијски положај Друштва, да је састављен у складу са МРС 1 – Презентација финансијских извештаја, параграфом 106-110 и да обезбеђује неопходне информације о финансијској позицији Друштва.

3.5 Извештај о токовима готовине

Спровођењем поступка ревизије, односно увидом у пословне књиге Друштва као и на основу анализе исказаних позиција у Извештају о токовима готовине за 2019. годину, утврђено је да је предметни извештај састављен у складу са МРС 7 - Извештај о токовима готовине, чиме су обезбеђене релевантне информације о променама у готовини и готовинским еквивалентима Друштва у оквиру пословних активности, активности инвестирања и финансирања.

3.6 Напомене уз финансијске извештаје

У складу са МРС 1 - Презентација финансијских извештаја, параграф 112 и чланом 2 Закона о рачуноводству, Напомене уз финансијске извештаје треба да пруже информације о основама за састављање финансијских извештаја, примењеним рачуноводственим политикама, додатним подацима који нису презентовани у финансијским извештајима, а доприносе бољем разумевању истих, као и другим подацима који су прописани у појединим МРС/МСФИ којима су за одређене позиције финансијских извештаја наведене и прописане информације које је Друштво дужно да обелодани.

Напомене уз финансијске извештаје Друштва састављене су у складу са МРС 1 - Презентација финансијских извештаја и чланом 2 Закона о рачуноводству.

4. Потенцијалне обавезе

Потенцијалне обавезе представљају могуће обавезе које настају по основу прошлих догађаја и чије ће постојање бити потврђено само настанком или ненастанком једног или

више неизвесних будућих догађаја који нису у потпуности под контролом субјеката ревизије или су то садашње обавезе које настају по основу прошлих догађаја или нису признате, јер није вероватно да ће бити захтеван одлив средстава за измирење обавеза или износ обавеза не може да буде довољно поуздано процењен.

Према достављеним информацијама у поступку ревизије, Друштво на дан 31. децембра 2019. године има 32 судска спора, од којих је у 28 судских спорова тужена страна.

5. Накнадни догађаји настали између датума финансијских извештаја и датума извештаја ревизора

Друштво је у Напоменама обелоданило следеће накнадне догађаје настале након датума Биланса стања и то:

- да је Друштво спровело одговарајућа књижења за наплату индиректно отписаних потраживања у укупном износу од 1.511 хиљада динара;
- да је након датума Биланса стања проглашена глобална пандемија изазвана вирусом COVID 19, да је ванредно стање због епидемије уведено у Републици Србији 15. марта 2020. године.

Такође, наводи да у овом тренутку руководство није у могућности да процени укупне негативне ефекте и утицај на финансијски резултат за 2020. годину, али ће они, уколико тренутно стање потраје дужи временски период бити значајни. Истиче да упркос томе, став руководства је да могућност наставка пословања неће бити доведена у питање и да наведене корекције не захтевају корекцију финансијских извештаја за 2019. годину.

6. Друга питања у поступку ревизије

Иако циљ ове ревизије није био давање мишења о усклађености пословања, вршењем ревизије финансијских извештаја утврдили смо следеће:

1) Друштво је искњижило из пословних књига потраживања од ино купаца у укупном износу од 7.846 хиљада динара која потичу из периода 2004. до 2007. године, без доказа да су наведена потраживања утужена, односно да је покренут извршни поступак ради наплате потраживања или да су потраживања пријављена у ликвидационом или стечајном поступку над дужником, што није у складу са чланом 38. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама. Наведеним чланом уређено је да се директан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода врши уколико је ненаплативост извесна и документована, да Друштво има доказе да су потраживања утужена, односно да је покренут извршни поступак ради наплате потраживања или да су потраживања пријављена у ликвидационом или стечајном поступку над дужником, као и да је потраживање претходно било укључено у приходе предузећа.

ПРИЛОГ III

**ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ
КОНТРОЛЕ ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ „SMATSA“ д.о.о, ЗА 2019. ГОДИНУ**

С А Д Ж А Ј

1. Биланс стања на дан 31.12.2019. године	77
2. Биланс успеха за период од 01.01. до 31.12.2019. године	79
3. Извештај о осталом резултату за период од 01.01. до 31.12.2019. године.....	81
4. Извештај о токовима готовине за период од 01.01. до 31.12.2019. године	82
5. Извештај о променама на капиталу за период од 01.01. до 31.12.2019. године	83

1. БИЛАНС СТАЊА
на дан 31.12.2019. године

(у 000 динара)

ПОЗИЦИЈА	Број Напомене ДРИ	Износ	Износ
		31.12.2019.	31.12.2018.
АКТИВА			
СТАЛНА ИМОВИНА		15.850.968	14.967.560
НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	3.1.1	112.868	90.966
Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала права		90.836	59.423
Нематеријална имовина у припреми		22.032	31.543
НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА	3.1.2	15.736.707	14.875.034
Земљиште		796.302	796.291
Грађевински објекти		6.173.859	6.194.130
Постројења и опрема		7.360.180	5.926.758
Остале некретнине, постројења и опрема		5.075	5.114
Некретнине, постројења и опрема у припреми		1.298.297	1.783.579
Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми		9.371	10.579
Аванси за некретнине, постројења и опрему		93.623	158.583
БИОЛОШКА СРЕДСТВА		1.393	1.560
Шуме и вишегодишњи засади		1.393	1.560
ОБРТНА ИМОВИНА		3.369.062	3.108.257
ЗАЛИХЕ	3.1.3	156.878	177.095
Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар		139.214	164.540
Плаћени аванси за залихе и услуге		17.664	12.555
ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	3.1.4	1.659.235	1.362.005
Купци у земљи		175.322	47.732
Купци у иностранству		1.483.913	1.314.273
ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	3.1.5	219.234	14.962
ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	3.1.6	1.169.259	1.427.318
ПООРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	3.1.7	44.156	56.783
АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	3.1.8	120.300	70.094
УКУПНА АКТИВА		19.220.030	18.075.817
ВАНБИЛАНСНА АКТИВА		974.419	837.082
КАПИТАЛ		14.258.882	14.148.874
ОСНОВНИ КАПИТАЛ	3.1.9	1.873.820	1.873.820
Удели друштва с ограниченом одговорношћу		355	355
Државни капитал		1.862.848	1.862.848
Остали основни капитал		10.617	10.617
РЕЗЕРВЕ	3.1.10	507.044	507.044
РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ ПО ОСНОВУ РЕВАЛОРИЗАЦИЈЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ, НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ	3.1.11	3.385.720	3.418.341

НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	3.1.12	55.946	58.961
НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК	3.1.13	8.548.244	8.408.630
Нераспоређени добитак ранијих година		8.408.630	8.362.953
Нераспоређени добитак текуће године		139.614	45.677
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ		2.901.531	2.207.996
ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	3.1.14	935.665	916.198
Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених		885.582	864.113
Резервисања за трошкове судских спорова		50.083	52.085
ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	3.1.15	1.965.866	1.291.798
Дугорочни кредити и зајмови у иностранству		1.965.866	1.291.798
ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	3.1.16	588.749	589.101
КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ		1.470.868	1.129.846
КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	3.1.17	204.739	430.982
Остале краткорочне финансијске обавезе		204.739	430.982
ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	3.1.18	136.040	141.051
ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА	3.1.19	592.253	502.897
Добављачи у земљи		236.518	178.890
Добављачи у иностранству		355.646	323.918
Остале обавезе из пословања		89	89
ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	3.1.20	482.101	15.279
ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	3.1.21	24.878	34.661
ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	3.1.22	30.857	4.970
УКУПНА ПАСИВА		19.220.030	18.075.817
ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА		974.419	837.082

2. БИЛАНС УСПЕХА

за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

(у 000 динара)

ПОЗИЦИЈА	Број Напомене ДРИ	Износ	Износ
		31.12.2019.	31.12.2018.
ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ		10.061.059	9.664.818
ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА	3.2.1	9.730.895	9.316.494
Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту		450.161	364.251
Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту		9.280.734	8.952.243
ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА, СУБВЕНЦИЈА, ДОТАЦИЈА, ДОНАЦИЈА И СЛ.		9.105	1.081
ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	3.2.2	321.059	347.243
ПОСЛОВНИ РАСХОДИ		9.884.803	9.245.732
ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА	3.2.3	86.553	66.323
ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	3.2.4	152.781	143.663
ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	3.2.5	6.219.892	5.998.004
ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	3.2.6	1.395.287	1.106.801
ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	3.2.7	1.163.282	1.071.073
ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА	3.2.8	91.386	128.620
НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	3.2.9	775.622	731.248
ПОСЛОВНИ ДОБИТАК		176.256	419.086
ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	3.2.10	60.041	23.971
ПРИХОДИ ОД КАМАТА		38.225	7.914
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		21.816	16.057
ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	3.2.11	70.690	58.927
РАСХОДИ КАМАТА		47.670	40.948
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)		23.020	17.979
ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА		10.649	34.956
ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	3.2.12	230.483	93.664
РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	3.2.13	108.666	35.966
ОСТАЛИ ПРИХОДИ	3.2.14	6.729	25.573
ОСТАЛИ РАСХОДИ	3.2.15	77.190	150.548
ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА		216.963	316.853
НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, РАСХОДИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА		72.957	72.127

ДОБИТАК ПРЕ ОПРЕЗИВАЊА		144.006	244.726
ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	3.2.16	37.365	220.780
ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА		3.273	
ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА			8.032
НЕТО ДОБИТАК		103.368	31.978

3. ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

(у 000 динара)

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31.12.2019.	31.12.2018.
НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА		
НЕТО ДОБИТАК	103.368	31.978
Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме		
а) повећање ревалоризационих резерви	3.625	1.338
б) смањење ревалоризационих резерви	36.246	14.242
Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања		
а) добици		
б) губици	55.946	58.961
ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК	88.567	71.865
НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК	88.567	71.865
УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА		
УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК	14.801	
УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК		39.887
УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК	0	0

4. ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

(у 000 динара)

ПОЗИЦИЈА	Износ	
	31.12.2019.	31.12.2018.
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ	10.338.691	10.241.126
Прилив готовине из пословних активности		
Продаја и приљени аванси	9.530.578	9.422.937
Примљене камате из пословних активности	36.541	4.561
Остали приливи из редовног пословања	771.572	813.628
Одливи готовине из пословних активности	8.913.715	9.356.268
Исплате добављачима и дати аванси	2.862.282	2.507.750
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	5.789.105	6.577.568
Плаћене камате	41.548	47.014
Порез на добитак	220.780	223.936
Одливи по основу осталих јавних прихода		
Нето прилив готовине из пословних активности	1.424.976	884.858
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА	0	0
Приливи готовине из активности инвестирања		
Одливи готовине из активности инвестирања	2.141.264	1.794.060
Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	2.141.264	1.794.060
Нето одлив готовине из активности инвестирања	2.141.264	1.794.060
ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА	925.964	887.406
Приливи готовине из активности финансирања		
Дугорочни кредити (нето приливи)	925.964	887.406
Одлив готовине из активности финансирања	467.709	519.621
Дугорочни кредити (одливи)	467.709	519.621
Нето прилив готовине из активности финансирања	458.255	367.785
СВЕГА ПРИЛОВ ГОТОВИНЕ	11.264.655	11.128.532
СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	11.522.688	11.669.949
НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ		
НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ	258.033	541.417
ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	1.427.318	1.969.208
ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ		
НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	26	473
ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	1.169.259	1.427.318

5. ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ
за период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

(у 000 динара)

ОПИС	Компоненте капитала			Компоненте осталог резултата		Укупан капитал
	Основни капитал	Резерве	Нераспоређени добитак	Ревалоризационе резерве	Актуарски добици или губици	
Почетно стање предходне године на дан 01.01.2018. године						
Дуговни салдо рачуна					26.268	14.148.794
Потражни салдо рачуна	1.873.820	507.044	8.362.953	3.431.245		
Кориговано почетно стање предходне године на дан 01.01.2018.						
Кориговани дуговни салдо рачуна					26.268	14.148.794
Кориговани потражни салдо рачуна	1.873.820	507.044	8.362.953	3.431.245		
Промене у предходној 2018. години						
Промет на дуговној страни рачуна				14.242	32.693	80
Промет на потражној страни рачуна			45.677	1.338		
Стање на крају предходне године 31.12.2018.						
Дуговни салдо рачуна					58.961	14.148.874
Потражни салдо рачуна	1.873.820	507.044	8.408.630	3.418.341		
Кориговано почетно стање текуће године на дан 01.01.2019.						
Кориговани дуговни салдо рачуна					58.961	14.148.874
Кориговани потражни салдо рачуна	1.873.820	507.044	8.408.630	3.418.341		
Промене у текућој 2019. години						
Промет на дуговној страни рачуна				36.246		110.008
Промет на потражној страни рачуна			139.614	3.625	3.015	
Стање на крају текуће године 31.12.2019.						
Дуговни салдо рачуна					55.946	14.258.882
Потражни салдо рачуна	1.873.820	507.044	8.548.244	3.385.720		